

Jonge discipelen in beweging

Een onderzoek naar Connectgroepen van Jeugd met een Opdracht op de Noord-Veluwe

Sebastiaan van der Hoeven [1210236]
25-5-2016

Afstudeerbegeleider: Annemiek de Jonge
Afstudeerjaar 2016

Inhoud

SAMENVATTING.....	2
HOOFDSTUK 1: PROJECTKADER.....	3
ORGANISATIE.....	3
CONNECTGROEPEN	3
PROBLEEMVELD.....	4
DOELSTELLING.....	5
RELEVANTIE	5
ONDERZOEKSMODEL	5
CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG.....	6
DEELVRAGEN	6
HOOFDSTUK 2: ONDERZOEKSTECHNISCH ONTWERP.....	7
ONDERZOEKSTRATEGIE	7
ONDERZOEKSMATERIAAL.....	8
PLANNING	11
HOOFDSTUK 3: THEORETISCH KADER.....	13
INLEIDING.....	13
DISCIPLE MAKING MOVEMENT	13
GENERATIE Y & MOTIVATIE.....	20
HOOFDSTUK 4: ONDERZOEKSRESULTATEN	25
INLEIDING.....	25
DEELVRAAG 3: HOE ZIET HET HUIDIGE BELEID VAN HEIDEBEEK VOOR DE CONNECT GROEPEN ERUIT?.....	26
DEELVRAAG 4: HOE KRIJGEN DE HUIDIGE BIJEENKOMSTEN (PRAKTIJK) VAN DE CONNECT GROEPEN VORM?	29
DEELVRAAG 5: HOE DENKEN DE CONNECTGROEP LEIDERS/BEZOEKERS OVER DE DISCIPLE MAKING MOVEMENT?	32
HOOFDSTUK 5: HOOFDVRAAG EN AANBEVELINGEN	35
HOOFDVRAAG & AANBEVELINGEN	38
DISCUSSIE	45
BIJLAGE	47
BIBLIOGRAFIE.....	47

Samenvatting

Dit onderzoek is uitgevoerd binnen de christelijke missieorganisatie Jeugd met een Opdracht Nederland. Deze organisatie is bezig op de Noord-Veluwe met discipelschapsgroepen wat ze Connectgroepen noemen. De Connectgroepen zijn gebaseerd op de Disciple Making Movement (DMM).

De aanleiding voor het onderzoek was dat Jeugd met een Opdracht niet genoeg de discipel makende beweging op gang zag komen, zoals die geschetst wordt in de verhalen en theorie van de DMM.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld om het onderzoek uit te voeren:

Hoofdvraag: Wat kan Jeugd met een Opdracht Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een Disciple Making Movement te maken.

- ✓ Deelvraag 1: Wat is de Disciple making Movement (inhoud; achtergronden; ontstaan; theologie; discipelschap)?
- ✓ Deelvraag 2: Wat zegt de literatuur over de huidige generatie westerse jongeren en wat hen motiveert
- ✓ Deelvraag 3: Hoe ziet het huidige *beleid van de Heidebeek voor de Connectgroepen* eruit?
- ✓ Deelvraag 4: Hoe krijgen de huidige bijeenkomsten (de praktijk) van de Connectgroepen vorm.
- ✓ Deelvraag 5: Hoe denken de Connectgroep leiders/bezoekers over de Disciple Making Movement?

Deelvraag 1 & 2 zijn beantwoord door het lezen van relevante literatuur over de DMM, discipelschap en de huidige generatie westerse jongeren. Deelvraag 3,4 en 5 zijn beantwoord, enerzijds door de initiatiefnemers van de Connectgroepen een vragenlijst te laten invullen en anderzijds door groepsinterviews af te nemen in de verschillende Connectgroepen.

De belangrijkste uitkomsten zijn dat het beleid van Heidebeek goed aansluit bij de DMM; dat de Connectgroepen als positief worden ervaren en relevant zijn voor jongeren van de huidige generatie. Ook sluiten de Connectgroepen in bepaalde mate aan bij hoe de DMM vorm krijgt, maar laten ze veel belangrijke principes op het gebied van de DMM liggen. Daarnaast is de term discipelschap nog vaag voor de meeste Connectgroepen. Discipelschap krijgt in kleine dingen vorm, maar nog niet volledig zoals die vorm krijgt in de DMM.

Op basis van de analyseresultaten zijn er meerdere aanbevelingen gedaan, met twee hoofdaanbevelingen:

- ✓ Werk discipelschap voor de Connectgroepen verder uit;
- ✓ Integreer de ontdekkende vorm van Bijbelstudie in combinatie met gehoorzaamheid.

De aanbevelingen zijn in het onderzoek praktisch uitgewerkt. De aanbevelingen vormen tevens het antwoord op de hoofdvraag. Als deze twee aanbevelingen worden uitgewerkt, zullen de Connectgroepen meer op een DMM lijken en zal de DMM op de Noord-Veluwe meer op gang komen.

Hoofdstuk 1: Projectkader

In dit gedeelte wordt het projectkader beschreven waarbinnen het onderzoek heeft plaatsgevonden.

Organisatie

De opdrachtgever voor het onderzoek is Heidebeek, een Nederlandse basis¹ van de internationale missie-organisatie Jeugd met een Opdracht (JmeO)

Om een beeld te krijgen van wat voor organisatie Jeugd met een Opdracht is, zal ik een korte algemene beschrijving geven van de organisatie.

JmeO is een christelijke zendingsorganisatie. Ze hebben meer dan 200 locaties verspreid over de hele wereld. De organisatie bestaat vrijwel uit vrijwilligers en kent op zich geen betaalde krachten. Deze vrijwilligers, zogeheten JmeO'ers, leven op giften vanuit een eigen achterban en zijn vaak fulltime binnen JmeO aan het werk. De meeste landen tellen wel een aantal JmeO-basissen. Dit zijn plekken waar de zendingen vaak in gemeenschap samenwonen en van waaruit ze hun werk doen in het betreffende land.

De algemene missie van JmeO is: *"To know God, and to make Him known."* (God kennen en Hem bekend maken). Deze missie zegt veel over de focus die binnen de organisatie heerst: (1) men richt zich zowel op de ontwikkeling van gelovigen als (2) op de verspreiding van het evangelie wereldwijd. Qua organisatiestructuur is JmeO flexibel, familiair en sterk gedecentraliseerd met een sterke interculturele focus.

De organisatie is vooral bekend door zijn DTS (Disciple Training School). Dit is een soort bijbelschool die je bij een merendeel van de JmeO-basissen kan volgen met een les- en praktijkfase van ongeveer 6 maanden.

Een beweging waar JmeO veel inspiratie en principes uithaalt is de Disciple Making Movement. Dit is een beweging die kort kan worden omschreven als (Cityteam, 2016): *"Local churches within a people or population group rapidly and regularly planting multiple new churches as a normal part of being the church."* Zo zijn er van Heidebeek een aantal zendingen bezig met de principes van deze beweging toe te passen in een bepaald land.² Vanuit Heidebeek is er de overtuiging dat de Disciple Making Movement de manier is mensen tot Jezus te brengen en het evangelie te verspreiden.

Connectgroepen

Behalve dat JmeO de DMM toepast in het buitenland, doen ze dat ook in Nederland in zogeheten Connectgroepen. Op dit moment lopen er 10 Connectgroepen op de Noord-Veluwe. Dit zijn kleine groepen van (nieuw)gelovigen jongeren en een klein aantal leiders.

Heidebeek beschrijft het 'DNA'³ van de groepen als volgt:

1. Relatie met God
2. Relatie met elkaar
3. Relatie met de wereld

Het doel is om in de Connectgroepen jongeren te 'discipelen', die op hun beurt weer niet-christenen bereiken en hen gaan discipelen. Uiteindelijk willen ze graag een 'discipelmakende beweging' zien ontstaan in Nederland, om te beginnen bij jongeren.

¹ Gelegen in Heerde

² Het land en de zendingen kunnen niet bij naam genoemd worden i.v.m. veiligheidsredenen.

³ DNA is een term vanuit Heidebeek, waarmee de opzet van de Connectgroepen wordt weergegeven.

Probleemveld

Het probleem bevindt zich op het gebied van discipelschap en de Connectgroepen. Heidebeek heeft, zoals hierboven beschreven, een specifiek doel voor ogen. Het doel om een discipelmakende beweging te zien ontstaan, zien ze nog niet gebeuren. De jongeren in de groepen worden wel ‘gediscipeld’ en af en toe komen er nieuwe jongeren van buitenaf tot geloof, maar zoals Heidebeek aangeeft: *‘gewenste resultaat wordt niet bereikt.’*

Heidebeek vraagt zich verschillende dingen af:

- ❖ Wat gebeurt er nu precies in alle verschillende Connectgroepen?
- ❖ Moet er betere communicatie komen tussen Heidebeek en de Connectgroepen?
- ❖ Hoe krijgen we de Connectgroepen zover dat die DMM op gang komt?
- ❖ Hoe werkt dat discipelen eigenlijk onder jongeren?

Het doel van de opdrachtgever is om doormiddel van onderzoek antwoorden te krijgen op de bovenstaande vragen en tegelijkertijd een handreiking te krijgen richting het ontwikkelen van de DMM op de Noord-Veluwe onder jongeren. Er is dus een helder probleem in beeld: er ontstaat geen – of niet voldoende – een discipelmakende beweging, onder jongeren, op de Noord-Veluwe, vanuit de Connectgroepen.

Het is echter niet duidelijk wat er precies achter het probleem schuilt. De vragen die Heidebeek stelt zijn legitieme vragen, maar daarbij zijn er nog meer onduidelijkheden die benoemd moeten worden. Zo is er bij Heidebeek geen geschreven beleid m.b.t. de Connectgroepen. Daarnaast zijn er allerlei factoren die meespelen voor de DMM om te werken in een specifieke context: kerkvorm, cultuur, doelgroep etc. In hoeverre is Heidebeek zelf op de hoogte van de principes van de DMM en in hoeverre (en hoe) communiceren ze dat naar de Connectgroepen?

Om met een frisse en heldere blik te kunnen kijken naar het doel vanuit Heidebeek voor de Connectgroepen, is het nodig dat er gekeken wordt naar de achtergronden van het huidige probleem. Dit mondt uit in een diagnostisch onderzoek. In de volgende paragraaf zal dit verder uitgewerkt worden, beginnend met een helder geformuleerd onderzoeksdoel.

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is Heidebeek aanbevelingen doen hoe ze de Connectgroepen kunnen ondersteunen om meer een Disciple Making Movement te worden door Heidebeek inzichten te geven in het probleem van de Connectgroepen met de Disciple Making Movement.

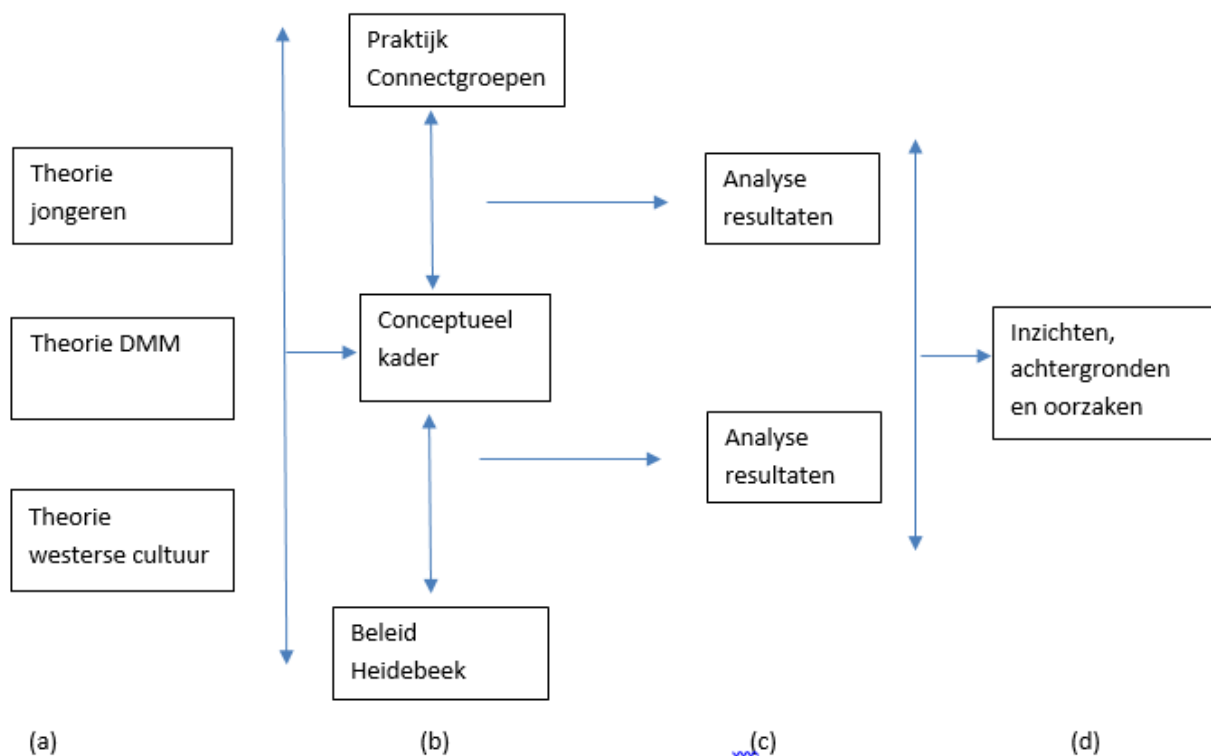
Relevantie

Vanuit achtergronden, oorzaken en inzichten die dit onderzoek oplevert, kunnen aanbevelingen gedaan worden aan Heidebeek over de koers die ze uit moeten wat betreft de Connectgroepen in relatie tot de Disciple Making Movement.

Onderzoeksmodel

Het doel van het onderzoek is het doen van aanbevelingen aan Heidebeek. De onderzoeksubjecten zijn hierin de Connectgroepen en het beleid van Heidebeek voor de Connectgroepen. De praktijk van de Connectgroepen en het beleid worden bekeken vanuit een theoretisch kader dat ontwikkeld is met behulp van het bestuderen van de volgende begrippen:

Begrippen	Theorie
DMM	Theorie over discipelschap & DMM
Theorie jongeren	Theorie over o.a. het 'discipelen' en motiveren van jongeren
Theorie westerse cultuur	Theorie over o.a. gemeenschap en het delen/uitdragen van geloof in het westen

- (a) Het bestuderen van de theorie over DMM, jongeren en Nederlandse cultuur levert informatie en inzichten op die gebruikt worden om een conceptueel kader samen te stellen.

- (b) Vanuit het conceptueel kader worden beoordelingscriteria opgesteld om het *beleid van Heidebeek voor de Connectgroepen* en de *praktijk van Connectgroepen* te beoordelen om te kijken hoe ze al dan niet aansluiten bij de principes van de DMM.
- (c) Beiden analyseresultaten worden met elkaar geconfronteerd en daaruit vloeien voort:
- (d) inzichten en achtergronden van waaruit aanbevelingen gedaan kunnen worden naar Heidebeek over het beleid voor de Connectgroepen.

Centrale onderzoeksvraag

Wat kan Jeugd met een Opdracht Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een Disciple Making Movement te maken?

Deelvragen

1. Wat is de Disciple making Movement (inhoud; achtergronden; ontstaan; theologie; discipelschap)?
2. Wat zegt de literatuur over de huidige generatie westerse jongeren en wat hen motiveert
3. Hoe ziet het huidige *beleid van de Heidebeek voor de Connectgroepen* eruit?
4. Hoe krijgen de huidige bijeenkomsten (de praktijk) van de Connectgroepen vorm.
5. Hoe denken de Connectgroep leiders/bezoekers over de Disciple Making Movement?

Hoofdstuk 2: Onderzoekstechnisch ontwerp

In dit hoofdstuk wordt beschreven welk onderzoekstechnisch ontwerp ten grondslag ligt aan het algehele onderzoek. Onder andere komt aan bod welke strategie is gebruikt om het onderzoek uit te voeren; welke materialen er zijn verzameld en hoe deze materialen zijn verzameld.

Onderzoekstrategie

Het onderzoek is erop gericht om een duidelijk beeld te krijgen hoe de praktijk van de verschillende Connectgroepen eruitziet en om het beleid dat Heidebeek heeft voor de Connectgroepen helder in kaart te brengen. Omdat het belangrijk is dat er een duidelijk beeld wordt geschetst die de praktijk van de Connectgroepen goed weergeeft wordt er gekozen voor een nadruk op diepgang in het onderzoek. Een kwalitatieve en empirische benadering is hier op z'n plaats.

Er zijn twee onderzoeksstrategieën waardoor data voor dit onderzoek wordt verzameld. Namelijk een *bureauonderzoek* en een *casestudy*.

Wat het bureauonderzoek betreft zullen deelvragen 1 & 2 met deze strategie beantwoord worden. Het gaat bij deze deelvragen om een grondige bestudering van verschillende theologische en sociaalwetenschappelijke literatuur om zo een goed beeld te krijgen van de Disciple Making Movement en westerse jongeren. In de volgende paragraaf zal verder per deelvraag uitgewerkt worden hoe dit bureauonderzoek vorm krijgt.

Ten tweede zal doormiddel van een *enkelvoudige casestudy* zullen empirische data verzameld worden. Zo kunnen de gekozen Connectgroepen en het beleid van Heidebeek voor de Connectgroepen los van elkaar bekeken worden. De data die de Connectgroepen oplevert zal verder niet met elkaar vergeleken worden; maar wel met het beleid van Heidebeek en het conceptueel kader. In de volgende paragraaf zal ook deze onderzoeksstrategie verder worden uitgewerkt met de focus op de materialen die nodig zijn om het onderzoek uit te voeren.

Onderzoeksmateriaal

In dit gedeelte wordt beschreven welke onderzoeksmaterialen nodig zijn voor het onderzoek. In de vorm van tabellen worden deze onderzoeksmaterialen weergegeven: (1) een bepaling van de objecten of soorten informatie; (2) de bepaling van welke en de hoeveelheid bronnen die nodig zijn, en tot slot (3) welke ontsluitingsmethoden je gaat hanteren. Behalve de tabellen zal er ook een toelichting worden gegeven waarin de informatie uit de tabellen verder wordt uitgewerkt en verantwoord.

Deelvraag 1: Wat is de Disciple making Movement? & Deelvraag 2: Wat zegt de literatuur over de huidige generatie westerse jongeren en wat hen motiveert?

De te onderzoeken soorten informatie wat betreft deze deelvragen zijn de Disciple Making Movement en westerse jongeren. Deze deelvragen zijn samen onder één kopje gevoegd omdat dezelfde strategie gebruikt zal worden om deze data te verzamelen. In de onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe de informatie verzameld zal worden. Daarna zal een toelichting volgen.

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Literatuur	Theologische literatuur (6) Sociaalwetenschappelijke literatuur (4)	Zoeksystemen

Toelichting

Om de deelvragen te beantwoorden zijn twee soorten literatuur nodig: (1) Theologische literatuur om informatie over de DMM te achterhalen, en (2) sociaalwetenschappelijke literatuur om informatie binnen te halen over westerse jongeren. Door specifiek te zoeken met kernwoorden als: Disciple making Movement; discipelschap; jongeren; motivatie; westerse jongeren; generatie Y e.d. zijn er veel zoekresultaten die binnen de gewenste literatuur passen.

Omdat de deelvragen voornamelijk op de DMM gericht zijn en het gewenst is om in dit onderzoek een brede kijk te hebben op de DMM, zal het merendeel van de literatuur over dit onderwerp gaan. Hieronder zal een overzicht worden weergegeven van de geselecteerde literatuur.

Disciple Making Movement (theologische literatuur):

- ❖ Ik zie een leger, Floyd Mcclung
- ❖ The Father Glorified, Robertson & Watson
- ❖ Contagious Disciple Making, David L. Watson & Paul D. Watson
- ❖ T4T: A discipleship re-revolution, Steve Smith
- ❖ Ismaël Komt Thuis, Jerry Trousedale⁴

Westerse jongeren, kerk en motivatie (sociaalwetenschappelijke literatuur)

- ❖ Motivatie binnenstebuiten, Huub Nelis & Yvonne van Sark
- ❖ Ygenwijs, Aart Bontekoning & Marieke Grondstra
- ❖ Kerk voor een nieuwe generatie, Sabine van der Heijden

De theologische literatuur zal nogmaals vooral gebruikt worden om een brede kijk te krijgen op de DMM, waardoor inzichten en achtergronden over deze beweging in kaart kunnen worden gebracht. De sociaalwetenschappelijke literatuur zal erop gericht zijn om inzicht te krijgen in hoe jongeren

⁴ Dit boek heb ik eerder gelezen en zal niet verwerkt worden in het theoretische kader; maar op de achtergrond bijdragen aan het beantwoorden van de deelvragen.

gemotiveerd kunnen worden, de denk- en leefwijze van jongeren (generatie Y) en hoe westerse jongeren omgaan met geloof en gemeenschap.

Zowel de theologische literatuur als wetenschappelijke literatuur wordt gebruikt om een theoretisch kader te vormen van waaruit deelvraag 1 & 2 beantwoord kunnen worden en deelvraag 3, 4 & 5 beoordeeld kunnen worden.

Deelvraag 3: Hoe ziet het huidige beleid van de Heidebeek voor de Connectgroepen eruit?

Het object van deze deelvraag is het *beleid van Heidebeek voor de Connectgroepen*. In de onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe die informatie verzameld zal worden. Daarna zal een toelichting volgen.

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Initiatiefnemers van de Connectgroepen vanuit Heidebeek (2)	Enquête

Toelichting

Omdat er geen geschreven beleid voor de Connectgroepen aanwezig is op Heidebeek, is het nodig om dit beleid op papier te krijgen. Hierbij is het belangrijk dat de initiatiefnemers van de Connectgroepen gezamenlijk aangeven wat hun ideeën en visies zijn over de DMM in relatie tot de Connectgroepen. Door hen bindende uitspraken hierover te laten doen kan er beleid gecreëerd worden. Dit beleid is nodig om te vergelijken met het conceptueel kader en de uitkomsten van deelvraag 4 & 5.

Omdat de focus vooral ligt op de praktijk van de Connectgroepen en het onderzoeken daarvan de meeste tijd vergt, zal er gebruik gemaakt worden van een enquête om het beleid op papier te krijgen. Het zal nog steeds gaan om kwaliteit en diepgang, maar deze kwaliteit en diepgang zullen doormiddel van een korte enquête in kaart worden gebracht. Om hier de term *surveyonderzoek* aan te geven, leek niet gepast, omdat het niet gaat om kwantiteit en een grote hoeveelheid mensen die bevraagd moet worden. Daarom wordt dit geschaard onder de *casestudy* waarbij het beleid van Heidebeek voor de Connectgroepen als een aparte *case* wordt bestudeerd, om later te vergelijken met het theoretisch kader en de praktijk van de Connectgroepen.

Ook is er een leidersavond bezocht en zijn er twee thema-avonden bezocht.

Deelvraag 4: Hoe krijgen de huidige bijeenkomsten (de praktijk) van de Connectgroepen vorm? & Deelvraag 5: Hoe denken de Connectgroep leiders/bezoekers over de Disciple Making Movement?

De objecten voor deze deelvraag en deelvraag 5 zijn de Connectgroepen. In de onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe die informatie verzameld zal worden. Daarna zal een toelichting volgen.

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Connectgroep Leiders (11) Connectgroep deelnemers (17)	Groepsinterview

Toelichting

Het grootste deel van het onderzoek zal empirisch zijn en op de praktijk van de Connectgroepen gericht zijn. Belangrijk is om in kaart te brengen hoe de Connectgroepen worden vormgegeven en in welke mate ze de principes van de DMM in praktijk brengen. Daarbij is het ook goed om te kijken in hoeverre ze bekend zijn met de DMM en wat hun mening is over de DMM. Daarnaast moet duidelijk

worden hoe de communicatie is tussen Heidebeek en de Connectgroepen en waar ze beiden staan aangaande de DMM.

Er is een selectie gemaakt van verschillende Connectgroepen. Ze zullen als afzonderlijke *cases* bekeken worden om later te vergelijken met het conceptueel kader en het beleid van Heidebeek. De Connectgroepen zullen niet zozeer met elkaar vergeleken worden, omdat het niet gaat om de verschillen of overeenkomsten tussen de Connectgroepen. Het gaat veel meer om de verschillen of overeenkomsten van iedere afzonderlijke Connectgroep met de DMM en het beleid van Heidebeek. Door meerdere Connectgroepen afzonderlijk te bekijken is de hypothese dat er een grote hoeveelheid aan data vrijkomt die geanalyseerd kan worden, zodat er met een goede onderbouwing inzichten, achtergronden en aanbevelingen gegeven kunnen worden aan Heidebeek.

Van de 10 Connectgroepen die er zijn, zijn er 6 4 uitgekozen om te interviewen. De insteek was om in elke plaats één groep te interviewen. Vanwege omstandigheden en planning van de groepen was dit uiteindelijk niet mogelijk.

De plaatsen waar Connectgroepen bezocht zullen worden voor een interview zijn:

- ❖ 1 groep in Heerde
- ❖ 1 groep in Epe
- ❖ 2 groepen in Elburg

Doormiddel van een *groepsinterview* zullen de verschillende groepen bestudeerd worden. Door deze methode van ontsluiting te gebruiken kan er een breed en diepgaand beeld van de groepen in kaart gebracht worden in een relatief korte tijd. Daarnaast kunnen deelnemers en leiders elkaar aanvullen in het beantwoorden van de interviewvragen. De tieners (deelnemers) zullen niet overal verstand van hebben, waar de leiders dat wellicht wel hebben. Zo kan ook direct gekeken worden naar de interactie tussen leiders en deelnemers.

Op deze manier is de hypothese dat alle benodigde data verzameld kan worden. Het gevaar kan wel bestaan – omdat het interview in de groep plaatsvindt – dat niet alle tieners durven te spreken vanwege groepsdruk of angst voor afwijzing. Daarnaast kan het zijn dat de leiders of dominante deelnemers in de groep het gesprek gaan domineren. Door gesprekstechnieken toe te passen die in de opleiding GPW geleerd zijn moeten deze valkuilen te voorkomen zijn.

In de volgende paragraaf zal een planning staan waarmee inzichtelijk wordt wanneer alles wat hierboven beschreven is uitgevoerd zal worden.

Planning

Om inzicht te krijgen hoe de planning van het onderzoek is verlopen is deze paragraaf opgesteld.

Schrijven projectkader

Het doen van vooronderzoek, het maken van afspraken, het maken en ontwerpen van een projectkader, doel- en vraagstelling en een onderzoekstechnisch model.

Werktijd: 4 weken.

Doorlooptijd: 12 weken (lange doorlooptijd i.v.m. alle afspraken met medestudenten + docent).

Onderzoeksoptiek

Het lezen van literatuur en schrijven van een theoretisch kader.

Werktijd: 3 weken.

Doorlooptijd: 5 weken.

Verzameling onderzoeksmateriaal

Het houden van een casestudy onder de 6 Connectgroepen. Het houden van een enquête onder de 5 initiatiefnemers van de Connectgroepen.

Werktijd: 2 week.

Doorlooptijd: 5 weken.

Verslaglegging en analyse

Het uitwerken van de groepsinterviews & enquêtes. De vergelijking daarvan met het conceptueel model. Het beantwoorden van de deelvragen en het doen van aanbevelingen aan Heidebeek.

Werktijd: 1 week.

Doorlooptijd: 2 weken

Conceptversies

Het schrijven van de eerste conceptversie. Het bespreken daarvan met groepsgenoten. En eventuele aanpassingen doen.

Werktijd: 1 week.

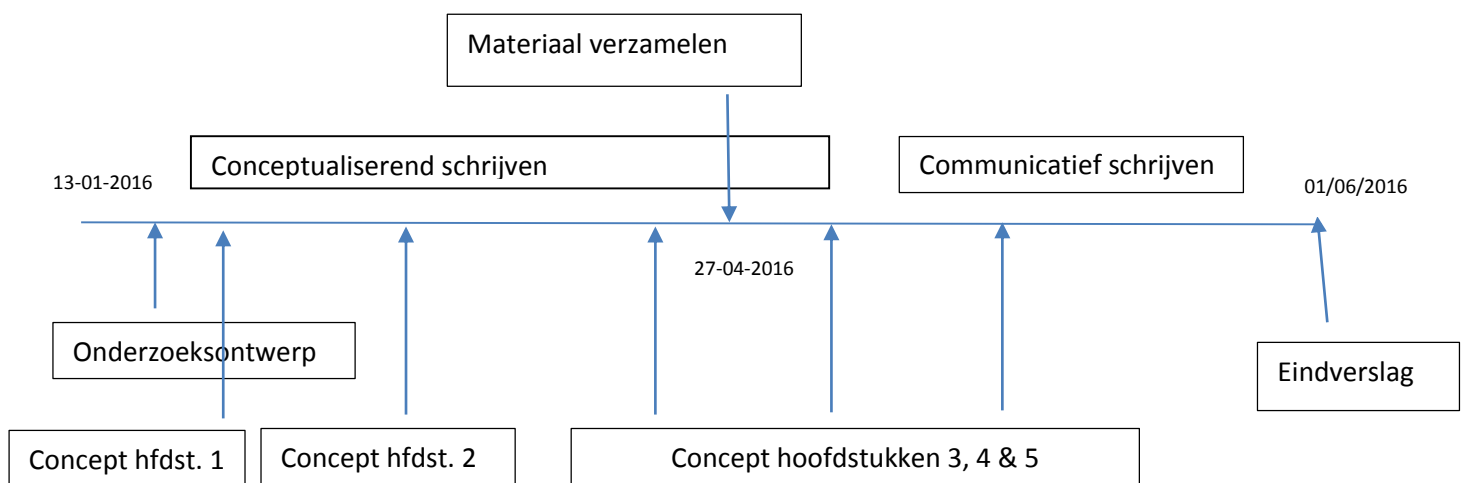
Doorlooptijd: 2 weken

Onderzoeksrapport

Het leveren van het eindproduct voor de opleiding en de opdrachtgever.

Werktijd: 1 week.

Doorlooptijd: 2 weken.

Planning afspraken studenten/docent

13-01-2016: 1^e afspraak (focus: onderzoeksontwerp)

10-02-2016: 2^e afspraak (focus: onderzoeksontwerp feedback)

16-03-2016: 3^e afspraak (focus: onderzoekstechnisch ontwerp + feedback onderzoeksontwerp)

11-04-2016: 4^e afspraak (focus: onderzoekstechnisch ontwerp, dataverzameling + theoretisch kader)

18-05-2016: 5^e afspraak (Focus: Eerste conceptversie ingeleverd)

Afspraken Connectgroepen Groepsinterviews

19-04-2016: Connectgroep 1 Elburg (uitgevoerd)

~~26-04-2016: Connectgroep 1 Heerde (afgelast door CG zelf, vakantie/koningsnacht)~~

02-05-2016: Connectgroep 2 Elburg

03-05-2016: Connectgroep 1 Epe

~~09-05-2016: Connectgroep 1 Wapenveld (CG moet nog reageren op verzoekdatum)~~

09-05-2016: Connectgroep 1 Heerde (nieuwe afspraak)

Afspraak vragenlijst JmeO Connectgroep initiatiefnemers

18-04-2016: Vragenlijst opgestuurd

25-04-2016: Vragenlijst ingevuld ontvangen

Interviews uitwerken

Elk interview wordt de dag na het interview uitgewerkt/getranscribeerd.

Uitgewerkte interviews analyseren en labelen & onderzoeksvragen beantwoorden

In de week van 9 mei zullen de interviews worden uitgewerkt en gelabeld en zullen de onderzoeksvragen worden beantwoord.

Afronding

25 mei 2016 wordt het onderzoek ingeleverd en gepresenteerd aan de opdrachtgever.

Hoofdstuk 3: Theoretisch kader

Inleiding

Zoals in het *Hoofdstuk 1: Projectkader* duidelijk wordt zijn er een aantal begrippen die gedefinieerd en verder uitgewerkt moeten worden. Sommige van deze begrippen, zoals Disciple Making Movement, bevatten weer in zichzelf allerlei andere begrippen die ook in dit theoretisch kader aan bod zullen komen.

In het eerste gedeelte van het theoretisch kader zal het begrip *Disciple Making Movement (DMM)* in alle uitgebreidheid verder worden uitgewerkt. Daarna zal er gekeken worden naar *jongeren* vanuit literatuur over het motiveren van jongeren en hoe de huidige generatie (Y) jongeren precies eruit ziet en werkt. Daarna zal dit in relatie gebracht worden met Disciple Making Movement.

Het eerste gedeelte van dit theoretisch kader geeft direct antwoord op *Deelvraag 1: Wat is de Disciple Making Movement?* Het tweede gedeelte beantwoordt *Deelvraag 2: wat zegt de literatuur over de huidige generatie westerse jongeren en wat hen motiveert?*

Behalve dat de eerste deelvraag beantwoord wordt, zal het theoretische kader een basis en kader geven voor het interpreteren van resultaten van de overige onderzoeksvragen.

Disciple Making Movement

Cityteam en definitie

In *Hoofdstuk 1: Projectkader* werd de term Disciple Making Movement al beschreven als *“Local churches within a people or population group rapidly and regularly planting multiple new churches as a normal part of being the church.”* (Cityteam, 2016) Dit is de definitie die in het onderzoek verder gebruikt zal worden. Er zijn echter een aantal begrippen die in deze definitie voorkomen die verder uitgewerkt moeten worden en daarnaast zal ook een overzicht gegeven worden van wie Cityteam is en wat deze organisatie doet.

Disciple Making Movement is een term die veelal alleen bij Cityteam (en betrokken theologen/evangelisten) voorkomt. Hierdoor is het belangrijk om eerst te kijken wie Cityteam is en wat ze doen.

Cityteam (2016) beschrijft zichzelf op hun introductiepagina als volgt: *“Cityteam is a nondenominational Christian non-profit serving the poor, the homeless, and the lost in local communities in the United States and around the world.”*

In het document *History of Cityteam* (Cityteam, 2016) is te lezen hoe Cityteam in 1957 in San Jose, California is begonnen. In 54 jaar zijn ze overgegaan van een organisatie die de daklozen diende, tot een organisatie die in 42 internationale landen zich inzet voor de hulpbehoevenden en Disciple Making Movements lanceert.

Cityteam is te zien als een autoriteit op het gebied van Disciple Making Movements, kijkend naar de claim die ze op dezelfde pagina over zichzelf maken: *“Cityteam has been blessed in training and equipping over 900,000 new believers who have started over 32,000 new churches in over 55 countries spread across 10 regions of the world over the past eight years. Disciples are now mentoring others to rapidly reproduce and become disciples.”*

Kerk: CPMs & DMMs

Voordat verder wordt beschreven waar een Disciple Making Movement precies over gaat, wordt er gekeken naar een begrip dat continu terugkomt in de verschillende beschrijvingen en definities die worden gegeven, namelijk het begrip *kerk*. In de verscheidene literatuur wordt geschreven over

zowel *Church Planting Movements (CPM)* als *Disciple Making Movements (DMM)*. Deze twee bewegingen zijn niet hetzelfde, maar wel sterk met elkaar verbonden. Je zou kunnen zeggen dat de term DMM pas is ontstaan na de term CPM, maar dat een CPM eigenlijk voortkomt uit een DMM. Later zal dit verder worden uitgelegd. Eerst wordt beschreven wat een CPM precies inhoudt, omdat deze term eerder bestond. Hierin zal ook meteen het begrip *kerk* behandeld worden.

CPM & kerk

David L. Watson, betrokken bij Cityteam, schrijft het volgende over de *Church Planting Movement*: *“Initially, the term Church-Planting Movement meant ‘spontaneous churches starting without the missionary’s direct involvement.’ Overtime, my teammates and I decided to quantify and qualify the term to be a bit more specific for the church planters we trained, coached, and mentored. We defined Church-Planting movements as an indigenously led Gospel-planting and obedience-based discipleship process that resulted in a minimum of one hundred new locally initiated and led churches, four generations deep, within three years.”*

Steve Smith (2011) definieert CPM als volgt: *“The Spirit-empowered rapid multiplication of disciples and churches generation by generation.”*

Over de kerk en wat de kerk precies is, is al sinds het begin van het ontstaan van de kerk veel geschreven. Omdat het onderzoek zich specifiek richt op Disciple Making Movements zal er een keus gemaakt worden uit de definities die gegeven worden door de verschillende mensen die betrokken zijn bij de Disciple Making Movements.

Dit is de definitie die Watson geeft voor kerk en die in dit onderzoek gebruikt zal worden: *“The church is a group of baptized believers in the Lord Jesus Christ who meet regularly to worship, nurture one another (feed and grow one another), and fellowship (practice the ‘one another’ statements of the Bible), and depart these gathering endeavouring to obey all the commands of Christ in order to transform individuals, families, and communities.”* Er wordt niet aangegeven hoe groot een kerk moet zijn. Ook kunnen er meerdere vormen van kerk mogelijk zijn. *“It is the structure of the community that determines the kind of church to be planted and the tactics to reach the community. If you believe in only one brand of church, or if you are familiar with only a few different brands of church and allow these tool structures to determine your tactics, then you will fail more often than succeed in disciple-making.”* (Watson & Watson, 2014, p. 32)

Floyd McClung (2008) schrijft het volgende over de kerk: *“De kerk in handelingen was een levendige gemeenschap, niet een wekelijkse samenkomst. Het was een kerk van kleine kerkjes; beter gezegd: een beweging van kerken. Het was beslist geen megakerk zoals wij die vandaag de dag kennen. Het was een dynamische beweging van kleine gemeenschappen, die overal in de stad spontaan ontstonden.”* Ook zegt hij: *“Dit is Jezus’ definitie van kerk: ‘Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.’ Voor Jezus en zijn twaalf leerlingen was de kerk de gemeenschap die zij vormden, waarin zij samen optrokken, leerden en dienden.”*

McClung spreekt vooral van een eenvoudige kerk of *simple church*. *“Het verschil tussen een ingewikkelde kerk en een eenvoudige kerk is dat de ingewikkelde kerk op programma’s leunt om discipelen te maken, terwijl de eenvoudige kerk mensen toerust om dat te doen.”* (McClung, 2008, p. 70) Wat McClung toevoegt is dat een gelovige zodra hij tot geloof komt deel wordt van de *ecclesia* en niet pas als hij zich aansluit bij een instituut of bepaalde doctrines omarmt.

Vanuit de Church-Planting Movement die sterk verbonden is met de Disciple Making Movement wordt duidelijk hoe er tegen kerk wordt aangekeken. Er wordt minder gekeken naar de kerk als instituut en meer als een groep ‘discipelen’ die samenkomt met bepaalde doelen, zoals aanbidding,

bemoediging, discipelschap en gemeenschap. Sabine van der Heijden (2012) schrijft over een vorm van kerk-zijn die zij kerk 3.0 noemt en dicht bij de definities van Watson en McClung komen. Zij schrijft: *“In een wereld waarin het gaat om relaties van mens-tot-mens en we steeds onze eigen keuzes willen maken, houden we niet meer van instituties. De kerk als instituut heeft afgedaan, we leggen nu veel meer nadruk op de kerk als gemeenschap waarin we ons thuis willen voelen.”* Kijkend naar de definitie die Cityteam gaf voor DMM, wordt een DMM vooral vormgegeven door ‘discipelen’ afkomstig uit een kerk die andere discipelen maken, waardoor op termijn een nieuwe kerk kan worden gesticht. Dit proces blijft zich herhalen. De DMM en CPM lopen hierin door elkaar.

Van DMM naar CPM

Disciple Making Movement is uiteindelijk een term bedacht door David Watson om aan te geven dat Christus zijn kerk bouwt en dat het de taak is van christenen om discipelen te maken. Met dit onderscheid wil Watson zeggen dat kerken stichten de taak van Christus is, maar discipelen maken de taak van christenen, en er dus geen passieve houding van christenen wordt verwacht. Dus hoewel de term CPM eerder bestond dan DMM, is het eigenlijk zo dat een CPM juist ontstaat vanuit een DMM. *“In our experience, a CPM is the result of obedience-based discipleship that sees disciples reproducing disciples, leaders reproducing leaders, and church reproducing church – in other words, a DMM. If these things are not happening, it is not a CPM.”* (Watson & Watson, 2014, p. 6) Een CPM is uiteindelijk het resultaat van een DMM.

Cityteam gaf aan in de definitie dat een DMM vooral kerken waren die andere kerken plantten, maar Watson geeft aan dat het vooral de gelovigen uit de kerken zijn die discipelen maken, waardoor er een nieuwe kerk kan ontstaan. Deze laatste is de definitie van DMM die in dit onderzoek doorslaggevend zal zijn.

Het proces van DMM naar CPM ziet er in een notendop zo uit: *“As believers obey Christ, they are to train men and women to be Contagious Disciple-Makers who pray, engage lost communities, find Persons of Peace (the ones God has prepared to receive the Gospel in a community for the first time), help them discover Jesus through Discovery Groups (an inductive group bible-study process designed to take people from not knowing Christ to falling in love with Him), baptize new believers, help them become communities of faith called church, and mentor emerging leaders. All of these very intentional activities catalyze DMM’s. Jesus works through His people as they obey His word, a DMM becomes Church-Planting Movement, and Jesus gets the glory for everything.”* (Watson & Watson, 2014, p. 5)

In dit laatste citaat zitten ontzettend veel begrippen die inzicht geven in wat een DMM precies is: *discipling, obedience, person of peace, discovery Groups*, e.d. In de komende paragrafen zullen deze termen verder worden uitgewerkt om een algeheel overzicht te geven van wat een DMM is.

De discipel, de leider en gehoorzaamheid

Watson e.a. hebben nagedacht hoe een DMM er structureel ongeveer uitziet. Er zijn een aantal kernwoorden en principes die eruit springen. *Discipelen* is één van die kernwoorden. Watson noemt het verschil tussen een discipel en een ‘bekeerling’: *“A disciple is one who embraces and obeys all the teachings of Christ and endeavours by word and deed to make more disciples. A convert is one who practices a religion into which he or she was not born, and may or may not encourage others to convert.”* (Watson & Watson, 2014, p. 47) Floyd noemt ook gehoorzaamheid als één van de kenmerken die een discipel (of leerling) kenmerkt: *“Volgelingen van Jezus worden volkomen toegewijde leerlingen als zij er ernst mee maken zijn geboden te gaan gehoorzamen.”* (McClung, 2008, p. 53)

Smith zegt over gehoorzaamheid: *“Obedience is the mark of true discipleship. Obedient disciples are*

not those who give verbal assent only, but actually obey what the Father commands.” (Smith, 2011, p. 71) Cityteam borduurt hier op voort en vindt obedience een kern voor een DMM: “I think the fundamental issue is simple obedience to Gods word. When Christians follow the Lord’s teachings on making disciples in all the world, we make ourselves available to the Holy Spirit to work.” (Cityteam, 2013, p. 220)

Volgens Smith is gehoorzaamheid vooral aan Gods Woord. *“What do we hold people accountable for? Definitely NOT for obeying US! This approach would move us into cult-like patterns. Instead, we hold one another accountable for obeying GOD through His Word.” (Smith, 2011, p. 130) Ook Floyd geeft gehoorzaamheid als basis: “Meedoen met Gods missie heeft niets te maken met je geografische locatie of het werk dat je doet, maar met hartstochtelijke gehoorzaamheid.” (McClung, 2008, p. 156)*

Gehoorzaamheid wordt dus gezien als een belangrijke voorwaarde voor een DMM om goed te werken; maar gehoorzaamheid is vooral gericht op de Bijbel en Jezus Christus. Sektarische gehoorzaamheid aan leiders wordt veroordeeld.

Wat leiders betreft schrijven Watson en McClung dat iedereen een leider kan zijn. Als je mensen tot Jezus brengt ben je een leider. Een leider word je niet door je theologische studie of vooraanstaande positie in de kerk. Het kenmerk van een leider is dat je vooral nederig moet zijn. *“Je hoeft niet eerst vier jaar bijbelschool te hebben voordat je een leider in de kerk kunt zijn. In feite gaf Jezus leiderschap een heel nieuwe betekenis, toen hij het koppelde aan dienaar zijn.” (McClung, 2008, p. 49) McClung voegt toe dat het in leiderschap gaat om het reproduceren van de Christus in ons in anderen. Smith voegt toe dat het belangrijk is een discipel snel te laten dienen. Hij gaat uit van het model: believe-serve-mature; wat hij tegenover een ander model zet: believe-mature-serve. Dienen komt voor het volwassen worden in het geloof en er mag meteen een beroep gedaan worden op de nieuwe discipel om te gaan dienen. Omdat dienstbaarheid ook als kenmerk wordt gegeven van een leider of discipel-maker, is er een vage lijn tussen leiders en ‘leken’. In de verhalen uit het boek *The Father Glorified* (Cityteam, 2013) Schrijft Watson hoe een discipel-maker zich verhoudt tot het proces van discipelschap in een DMM: “Ordinarily, a disciple maker will help a person of peace begin a Discovery Bible Study, teaching him or her wat it means to be a disciple of Christ, obeying God’s teachings of Scripture. But soon after the study is established, the disciple turns the study over to the person of peace, moving on to find another person of peace to start the process over again. This prevents the disciple maker from becoming the ‘authority figure’ in the group by switching instead to a coaching role, allowing God to work as He will in the lives of those studying His word.”*

De leider of discipel-maker is vooral een coachende figuur. Van der Heijden schrijft over de leider in kerk 3.0 eenzelfde rol voor de jeugdleider: *“De jeugdleider is niet iemand die activiteiten organiseert of die kennis overdraagt, maar een coach die de jongeren door middel van socratische gespreksvoering begeleidt in hun eigen ontdekkingsproces.” (Heijden, 2012, p. 205)*

In de DMM is de leider iemand die komt, een groep vormt, het proces snel uit handen geeft en vervolgens vanaf de zijlijn observeert en coacht. Ondertussen gaat de leider door met het pionieren en maken van nieuwe discipelen en groepen.

Een belangrijk kernwoord wat telkens terugkomt is *person of peace*. Dit is een belangrijk concept in de DMM. Watson zegt hierover: *“The person of Peace is the one God has prepared to receive the Gospel into a community for the first time. There are two major categories of Persons of Peace – some are persons of peace by nature, and some are become Persons of Peace as a result of Gods direct intervention in their families or communities.” (Watson & Watson, 2014, p. 125)*

De persoon van vrede is in de DMM een sleutel tot het brengen van het evangelie en het starten van een DMM in nieuwe contexten en locaties. Het principe van deze persoon (of: zoon) van vrede is

gebaseerd op het verhaal uit Lukas 10, waar Jezus zijn 70 (of 72) discipelen uitzend om het nieuws van het Koninkrijk te verkondigen in de omliggende dorpen. Als ze een persoon van vrede vinden moeten ze daar verblijven en eten wat hen wordt voorgezet. Als ze geen persoon van vrede vinden moeten ze het stof van hun voeten schudden en naar de volgende stad gaan.

Smith schrijft over dit principe: *“In every society the Spirit of God is preparing persons of peace. A person of peace is literally a son of peace’ like James and John were ‘sons of thunder’ and Barnabas was a ‘son of encouragement.’ ‘Son of’ indicates the characteristic of this person. Because the spirit is preparing his heart, a person of peace is peaceful toward you and the kingdom.” “He may not accept the message immediately, but he does not reject it and is open to learning more and more.”* (Smith, 2011, p. 76)

In de beschreven verhalen van *The Father Glorified* – die zich vooral afspelen in Noord-Afrika en Zuid-Amerika – is te lezen hoe personen van vrede, vaak op miraculeuze manieren tot geloof komen en gebruikt worden om een culturele groep open te stellen voor het evangelie. Gods voorzienigheid en menselijke inzet lijken elkaar te ontmoeten in het principe van de persoon van vrede, net zoals het verhaal uit Lukas 10. De persoon van vrede wordt vooral als belangrijk aangestipt omdat hij onderdeel is van de gemeenschap en op deze manier veel sneller een ingang kan creëren voor het evangelie.

Tot nu toe is beschreven hoe de kerk vorm krijgt binnen DMM, wat een discipel is, hoe leiderschap vorm krijgt binnen een DMM en wat een persoon van vrede is. In het volgende onderdeel wordt verder ingegaan hoe het proces van discipelschap binnen een DMM precies vorm krijgt en vooral welke rollen leiderschap en de *Discovery Bible Study* daarin spelen.

Het proces van discipelschap

Watson beschrijft het proces van discipelschap als een actief gebeuren tussen discipel en leider. Hij vergelijkt het met het proces van mentoraat. Er is een continue wisselwerking waarin de discipel wordt uitgedaagd gehoorzaam te zijn aan de Bijbel en dat telkens terug te koppelen aan de mentor. De mentor staat als een coachende persoon naast deze discipel. Verantwoording afleggen aan de mentor speelt geen kleine rol in het proces. Smith schrijft hierover: *“The accountability is not a judgemental time or harsh time. Rather it is a loving, encouraging time.”* En ook: *“If you want real obedience-based discipleship, avoid one of the chief traps: never give an assignment or goal unless you plan to ask about it at the next meeting.”* (Smith, 2011, p. 132)

McClung schrijft dat het belangrijk is in discipelschap te focussen op mensen die bereid zijn te groeien en daarin te investeren. Zijn definitie van discipelschap is: *“Discipelschap heeft niets te maken met mensen zeggen wat zij moeten doen, en het is ook geen rigide set regels en oefeningen voor geestelijke groei. En het is ook niet een omgangsvorm die ‘modern’ past, maar niet aansluit bij ‘postmodern’.* Een eenvoudige definitie van discipelschap is: *andere helpen Jezus te kennen, lief te hebben en te gehoorzamen.”* (McClung, 2008, p. 263) Ook hij stipt het belang van de mentor aan: het gaat om doelbewust leven voor God en dat persoonlijk en betrokken doorgeven op de discipel. Discipelschap begint volgens hem ook al voor iemand daadwerkelijk tot geloof komt in Jezus Christus.

Dat discipelschap kan beginnen voordat de discipel tot geloof komt, beaamt Watson door te schrijven over het principe van de *Discovery Bible Study (DBS)*. Dit is een vorm van Bijbelstudie waarbij mensen verhalen van de Bijbel in een groep doornemen om zo te leren en ontdekken over God. De mensen die aan zo’n *discovery group* deelnemen hoeven geen gelovigen te zijn. Het kunnen kennissen of familie van de persoon van vrede zijn. De persoon van vrede hoeft zelf niet eens te geloven om een ontdekkers Bijbelstudie te houden. Zo schrijft Cityteam: *“Dave Hunt refers to this process as ‘counterintuitive’, encouraging people who know NOTHING of Jesus to begin leading a*

Bible study in their own homes. 'Shouldn't we ensure mature Christians are the one teaching Scripture?' I'd asked him years ago, but his response surprised me. 'How can it be a bad thing,' he said, 'to encourage someone to study the bible? We tend to forget the role of the Holy Spirit in the process of being born again. Without the Holy Spirit's intervention, no one could be saved. Our job is to lead others to God's word, then let the Spirit teach what it means.' (Cityteam, 2013, p. 229)

Het idee van de DBS is dat de leider/mentor niet de leider van de DBS wordt, maar wel, zoals eerder beschreven, een coachende en begeleidende rol aanneemt. Er kan een moment komen dat door de DBS heen mensen tot geloof komen en zij worden dan vooral aangemoedigd om zelf nieuwe groepen en DBS's te beginnen. Watson schrijft hierover: *"All believers should simultaneously be mentoring others while also being mentored themselves. As disciple-makers mature, they discover their mentoring relationships become peer relationships that allow them to learn from one another and spur one another to new heights of obedience and success."* (Watson & Watson, 2014, p. 206) Smith refereert aan de Bijbel om te onderbouwen dat dit de juiste manier van discipelschap is. *"Paul carried on the same pattern his Master Jesus had taught. He trained new believers to witness to others and train them, who witnessed to other and trained them – generation after generation after generation."* (Smith, 2011, p. 33)

Ook in *The Father Glorified* staan talloze verhalen waarin de Bijbel een prominente rol speelt. In elk hoofdstuk komt het gebruik van de Bijbel voor. Deze verhalen spelen zich vooral af in een Noord-Afrikaanse context af; waar de Islamitische cultuur dominant is. Er worden vaak parallellen getrokken tussen het belang van de koran voor moslims en het belang van de Bijbel voor christenen. In de verhalen is te lezen hoe in deze cultuur – waar heilige boeken grote autoriteit hebben – door christenen gebruik wordt gemaakt van de Bijbel als autoritair boek. In de verhalen worden gehoorzaamheid en Bijbel aan elkaar verbonden; en wordt duidelijk beschreven hoe de beweging een gevolg is van deze combinatie van Woord en gehoorzaamheid.

Watson geeft nog een ander belangrijk gegeven in het proces van discipelschap: het gaat om het overbrengen van het evangelie en niet van de cultuur of kerkcultuur. *"The cross-cultural witness must be able to identify the cultural areas and eliminate them from his or her teachings. The best way to do this is to use only Scripture for curricula, and allow local people to answer questions about Scripture, not listen to our answers."* (Watson & Watson, 2014, p. 15) De rol van de cross-culturele werker is dan *'to deculturalize & contextualize the gospel'*. McClung sluit hierbij aan en zegt: *"Mensen hebben de ruimte nodig om te ontdekken wie Jezus is in de context van hun cultuur en hebben niets aan een cultuur die van buitenaf wordt opgelegd."* (McClung, 2008, p. 66)

Samengevat bevat discipelschap het idee dat mensen door wonderen of een Bijbelstudie tot geloof komen, waarna ze worden uitgedaagd zelf opzoek te gaan naar mensen die ze bij Jezus kunnen brengen door de principes van de DMM toe te passen. Omdat gehoorzaamheid, de DBS en eigen culturele context erg worden benadrukt, zijn dit volgens Watson, Smith en McClung ontzettend belangrijke ingrediënten voor een DMM en zelfs voor een kerk. Een Bijbelstudie groep wordt uiteindelijk een kerk; naar de definitie die eerder is gegeven in dit theoretisch kader. Hierin kunnen de kerk en de Bijbelstudie groep erg op elkaar lijken.

Het starten van een discipelmakende beweging

Met deze paragraaf wordt het gedeelte Disciple Making Movement afgerond. Hier zal nog beschreven worden hoe er wordt gekeken naar het starten van een Disciple Making movement.

Dat het de DMM echt een beweging is laat Watson zien door te schrijven: *"At the time of writing this introduction, nine years into the project, our teams have started 26,911 churches and baptized*

933,7171 people.” (Watson & Watson, 2014, p. 14) Hij voegt toe dat, als het gaat om het katalyseren van DMM's, dat succes wordt gedefinieerd door vermenigvuldiging. McClung zegt hierover dat een niet passende vorm van leiderschap en te veel structuur de vermenigvuldiging in deze beweging in de weg kan staan. Dit is hoe McClung beweert dat een DMM ontstaat: *“Hoe ontstaat zo'n (discipelschap⁵) beweging? Er moet, natuurlijk, de zegen van God zijn. Maar daarnaast maken eenvoudige kerken gemakkelijk een groeispurt vanwege persoonlijke vormen van discipelschap. Programma's maken geen discipelen, gebouwen maken geen discipelen(...)mensen maken discipelen.”* (McClung, 2008, p. 251)

Smith zegt dat grote bewegingen starten met een klein begin. Daarbij benadrukt hij hoe belangrijk het is om duidelijk de visie van de beweging te delen met de groepen/discipelen waar vermenigvuldiging moet plaatsvinden. *“Successful CPM⁶ initiators cast vision to many groups to find the few that will both say yes and do 'yes.'”* (Smith, 2011, p. 97) Ook zegt hij dat de focus teveel ligt op: eerst groeien, dan vermenigvuldiging, dat er veel mogelijke uitbreiding van de beweging verloren kan gaan. De visie dat God door iedereen een beweging kan starten moet juist benadrukt worden. Dit is een aandachtspunt in deze beweging: *“Perhaps the biggest concern about a CPM⁷ is that it feels out of control. It IS out of control – out of your control.”* (Smith, 2011, p. 163) De nadruk op vertrouwen op God wordt hiermee opnieuw gelegd.

Wat de het starten van een beweging betreft geeft Watson aan dat het vooral bij jezelf begint en niet zozeer met allerlei strategieën. McClung adviseert daarbij: *“Dit is wat ik al lang geleden leerde over discipelen maken: let op mensen die oprecht open zijn en graag willen groeien, en besteed heel veel tijd en energie aan hen. Ik heb ontdekt dat ik niet verantwoordelijk ben voor de groei van mensen die niet willen groeien.”* (McClung, 2008, p. 252)

Smith zegt hetzelfde als McClung: *“Instead in CPMs we need to spend most of our time discipling the fruitful obedient disciples. Only by investing in the small percentage of good-soil people will a multiplying movement emerge.”* (Smith, 2011, p. 68)

Smith benadrukt dat de Grote Opdracht zegt dat we de wereld in moeten gaan en niet moeten wachten tot de wereld tot ons komt. Dit is kenmerkend volgens hem voor de DMM. Ook McClung legt de focus op het uitsturen van gelovigen. *“Ik geloof dat de effectiviteit van elke beweging die van blijvende invloed wil zijn, bepaald wordt door de mate waarin ze een discipelschapscultuur ontwikkelt die voortdurend mensen uitstuurt om het verlorene te bereiken.”* (McClung, 2008, p. 19)

Watson vindt dat professionele kerkelijk werkers dit proces van uitsturen en de wereld bereiken beperken, omdat de aandacht vooral bij hen wordt gelegd en niet bij de *gewone discipel*. Hij pleit daarentegen net als Smith dat God iedere gelovige kan gebruiken om een beweging te starten.

McClung adviseert dat in de kerk, discipelschap een gewone gang van zaken moet worden. Daarbij zegt hij dat de lat om kerk te zijn erg omlaag moet, maar de lat om discipel te zijn drastisch omhoog moet. Dit is een algemene gedachtegang die je ook terugvindt bij Watson en Smith.

Cityteam beschrijft in hun verhalen een belangrijke waarde die volgens hen niet te missen mag zijn in een DMM: de bereidheid om te sterven voor Jezus; zowel geestelijk (Jezus' principe van jezelf verloochenen en je kruis opnemen) als lichamelijk - mocht het zover komen. Smith vat het als volgt

⁵ *Discipelschap* zelf toegevoegd. McClung heeft het over *eenvoudig kerk-zijn* wat qua kenmerken precies overeenkomt met de DMM/CPM.

⁶ Zoals eerder beschreven lopen CPM en DMM erg door elkaar heen. Smith heeft het steeds over CPM, maar wat hij beschrijft komt identiek overeen met wat Watson een DMM noemt.

⁷ Zie noot 2.

samen: *“The final kingdom principle of this book is this: the only way to fruitfulness is through giving up our lives – death.”* (Smith, 2011, p. 305)

Hier eindigt het eerste gedeelte en tevens langste gedeelte van dit theoretische kader. In het volgende gedeelte zal er worden ingegaan op motivatie & jongeren en de huidige generatie jongeren (Y). Dit zal in relatie gebracht worden tot het gene wat hierboven over DMM is geschreven.

Generatie Y & Motivatie

Omdat het onderzoek gericht zal zijn op Connectgroepen van JmeO, die hoofdzakelijk gevormd worden door jongeren uit de generatie Y⁸, is het belangrijk te kijken naar wat deze jongeren kenmerkt, om het later in verband te brengen met de DMM. Ook is het in dit onderzoek belangrijk te kijken naar wat jongeren motiveert; gezien het onderzoek erop gericht is jongeren iets gedaan te krijgen met betrekking tot de DMM.

Generatie Y en de postmoderniteit

Bontekoning en Grondstra (2014) typeren het begrip generatie als volgt: *“Generaties zijn clusters leeftijdsgenoten die zich spontaan met elkaar verbinden om verouderde gewoontes te verversen in de groepen waar ze deel van uitmaken.”*

In het onderzoek, zoals vermeld, gaat het veelal om generatie Y. Zowel de generatie 1985-2000 als de generatie 2000-2015 wordt de Y-generatie genoemd. Dit onderzoek gaat ook vooral over jongeren die geboren zijn in de periode 1995-2002. Enkele kenmerken die Bontekoning en Grondstra geven van de jongeren uit deze generaties zijn dat ze erg handig zijn met social-media, veel dingen met elkaar delen, dat het creatieve multitaskers zijn; het zijn vrije heldere geesten die heel bewust in de wereld staan.

Sabine van der Heijden (2012) schrijft over wat de postmoderne tijd, waarin deze generatie Y opgroeit, kenmerkt. *“Typerend voor het postmodernisme is dat we geloven dat niemand dé waarheid kent, allemaal hebben we onze eigen subjectieve kijk op wat waar is en wat niet.”* Verder schrijft ze dat postmodernenen zich vooral heel pragmatisch laten leiden en niet zozeer door normen. Gevoel staat vooral centraal en is doorslaggevend in de keuzes die worden gemaakt. Iets is pas waarheid als het wetenschappelijk is bewezen. Op het gebied van religies knipt en plakt de postmoderne mens uit meerdere religies en levensbeschouwingen en zo wordt een ‘individueel gekleurde spiritualiteit’ gecreëerd.

Wat jongeren in deze postmoderniteit betreft, willen ze vooral zichzelf zijn, maar wel op elke plek weer anders. *“Zeker voor jongeren, die zich weer sterker dan volwassenen aanpassen aan de groep waarin ze zich bevinden, kunnen die werelden helemaal los van elkaar staan. Je kun je anders gedragen en zelfs anders denken en voelen in de verschillende werelden.”* (Heijden, 2012, p. 45)

Daarnaast staat voor jongeren zelfontplooiing, zelfontwikkeling en zelfverwezenlijking centraal. Ook hoor geloven hoort in de binnenwereld van het privéleven en in het publieke leven hoeft daar niet veel over gepraat te worden.

Erg kenmerkend voor de postmoderniteit is dat leven in netwerken belangrijk is, zowel digitaal als in het echte leven: *“we hebben relaties met mensen met wie we iets gemeenschappelijks hebben.”* (Heijden, 2012, p. 46) Gelovige jongeren vormen graag een geloofsgemeenschap met mensen met wie ze zich verwant voelen. Sabine schrijft verder: *“In een wereld waarin het gaat om relaties van mens-tot-mens en we steeds onze eigen keuzes willen maken, houden we niet meer van instituties. De kerk als instituut heeft afgedaan, we leggen nu veel meer nadruk op de kerk als gemeenschap waarin we ons thuis willen voelen.”* (Heijden, 2012, p. 47)

⁸ De Connectgroepen worden vooral gevuld door jongeren tussen de 14-24 jaar

Uiteindelijk willen postmoderne jongeren graag genieten van het leven; ze moeten er alles uithalen wat erin zit. Dat doen ze onder andere door te consumeren, te feesten, alcohol en drugs te gebruiken en door seks.

In *Ygenwijs* (Bontekoning & Grondstra, 2014), is generatie Y zelf aan het woord over zichzelf. Hoewel hun verhalen vooral gaan over de werkvloer, laat het wel zien hoe ze globaal denken. *“Controle en hiërarchie zijn killing voor onze creativiteit. Die sfeer alleen al: uitvoeren wat de baas heeft bedacht en waarover hij in die ellenlange vergaderingen uitvoerig met zijn collega’s heeft gesproken en gedacht, en gepolderd, en nog eens nagedacht, om vervolgens een besluit te nemen dat niet meer past bij de nieuwe werkelijkheid.”* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 43) Generatie Y voelt zich klemgezet als hen verteld wordt hoe ze iets precies moeten doen. Ze vinden de ruimte en steun om zichzelf te zijn ‘super’ belangrijk. Daarnaast staat teamwork hoog in het vaandel. *“Gelijkwaardig samen een klus doen waarbij het natuurlijk ook gezellig moet zijn.”* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 43)

Generatie Y luistert graag naar mensen die ‘echt’ gepassioneerd zijn en waarbij ook blijkt dat ze iets waardevols hebben te vertellen vanuit hun persoonlijke levenservaring. Wat deze generatie ook vooral doet is zich onbevangen bewonderen en nieuwsgierig zijn. Dat zorgt volgens hen voor dynamiek en leven in de brouwerij. Daarnaast willen ze een focus op wat goed gaat en waar zij goed in zijn, in plaats van wat hen mankeert of waar ze zwak in zijn. Bontekoning en Grondstra bevestigen dat zelf ook: *“Ze zijn gewend om zoveel mogelijk op eigen kracht te doen waar ze goed in zijn.”* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 98) Al werkende willen ze het liefst ontdekken waar ze goed in zijn, daarom is positieve feedback voor hen belangrijk.

Leiderschap lijkt iets natuurlijks te zijn voor generatie Y. *“Ze houden overigens niet van leiders die alles in hun eentje doen, wel van leiders die het anderen mogelijk maken te schitteren.”* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 119) Degene die voor generatie Y vooral waarde heeft is iemand die toegang heeft tot nuttige contacten die de benodigde ‘kennis, goederen en ideeën’ kunnen leven om dromen te realiseren. *“Delen staat centraal in deze nieuwe handelswijze”.* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 121) Iets wat veel jonge Y-ondernemers aanspreekt is de pioniersgeest, gezellige drukte en het leren met en van elkaar.

Grondstra en Bontekoning verwijzen naar een CBS-onderzoek dat aangeeft dat generatie Y veel bezig is met zingeving en geluk. Over identiteit zeggen ze: *“Deze ontwikkeling zie je sterk terug in generatie Y, fenomenen als studie- en jobhoppen, relatie-zappen, het gebruik van multiple identity door middel van avatars en het aanhoudende reisvirus zijn daar voorbeelden van.”* (Bontekoning & Grondstra, 2014, p. 131) Een hoger doel is ook belangrijk stellen Huub Nelis & Yvonne van Sark (2014): *“Hoe eerder in hun leven jongeren zich bewust zijn van hun doel, hoe eerder ze begrijpen welke keuzes het beste bij ze passen.”* Een hoger doel heeft volgens hen vooral te maken met relatie met anderen. Iemand die een hoger doel scherper voor ogen heeft, zal gemotiveerder zijn om dingen te doen. Van der Heijden (2012) zegt dat de huidige generatie jongeren diep van binnen hunkert naar een echte vervulling van een leven, *“een plek waar ze gezien en ten diepste gekend worden, waar ze ertoe doen zonder dat ze presteren. Naar een God die hun altijd een nieuwe kans geeft, en voor wie ze niet krampachtig hoeven te werken aan het slagen van het project van hun leven.”* Jongeren zijn vooral bezig met de vraag hoe ze gelukkig kunnen worden. Van der Heijden suggereert dat als het lukt om een geestelijk klimaat te creëren waarin jongeren spirituele ervaringen kunnen opdoen en intimiteit kunnen ervaren, dat het christen-zijn voor hen een stuk aantrekkelijker wordt. *“In dit proces van loskomen van je ouders en je eigen identiteit vinden, is het belangrijk om een groep te hebben waar je bij kun horen en veiligheid vindt.”* (Heijden, 2012, p. 73) Ook Huub Nelis & van Sark schrijven over het belang van veiligheid van groepen: *“Wie zich bedreigd of onveilig voelt in een groep, wie een lege*

maag heeft of het koud heeft, gaat zich niet verdiepen in de stelling van Pythagoras. Pas als aan deze randvoorwaarden is gedaan, komt iemand toe aan diepere drijfveren." (Nelis & van Sark, 2014, p. 43) Volgens hen is het de uitdaging om omstandigheden te creëren waarin jongeren vanuit zichzelf gemotiveerd raken.

Verder schrijft van der Heijden dat jongeren als hittezoekende raketten zijn en vooral daar heen gaan waar warmte is. Ze zijn of ontzettend onverschillig, of enorm gepassioneerd. Hun denken is zwart-wit en daardoor zijn ze of heel enthousiast voor het geloof of erg afwijzend. Centraal voor de jongeren staan vragen als: wie ben ik, wie wil ik zijn en wie kan ik zijn?. *"Doormiddel van discussies en experimenteel gedrag, testen jongeren de meegekregen warden op hun betekenis voor hun eigen leven."* (Heijden, 2012, p. 36)

Wat het geloof betreft, zullen de slimme jongeren vooral intellectuele vragen hebben en hebben daarom mensen nodig die genoeg bagage hebben om ze hierin te helpen. Niet-christelijke jongeren hebben weinig beeld op het geloof. Waarschijnlijk zien ze de kerk als een instituut wat alles verbiedt wat leuk is. Wat zingeving betreft ziet van der Heijden het escapisme als een gevaar voor christelijke jongeren: *"Het escapisme van deze generatie kan ook in een christelijk jasje verschijnen: ontsnappen aan de harde werkelijkheid door het veelvuldig zoeken van geestelijke ervaringen, bijvoorbeeld in 'soaken' in worship."* (Heijden, 2012, p. 57) Ook zullen jongeren de kerk vooral benaderen met een consumptieve ik-gerichte mentaliteit: als het aanbod niet voldoet aan hun agenda of hedonistische wensen, dan gaan ze liever niet en hun ouders doen daar niet moeilijk over.

Dit is wat McClung schrijft ook over zijn ervaring met jongeren en sluit daarmee aan bij van der Heijden: *"In de periode dat ik voorganger was van een megakerk in Amerika heb ik ontdekt dat mensen die na 1980 geboren zijn weinig ophebben met mensen die hen God proberen aan te praten. Zij hebben geen behoefte aan onpersoonlijke religieuze formules en handelingen. Zij hebben geen zin in slaapverwekkende samenkomsten waar ze anderen zien preken en bidden. Zij willen daar zijn waar het gebeurt, er deel aan hebben, dichtbij, echt en persoonlijk. Zij hebben niets met een kerk die niet in contact is met hun culturele werkelijkheid."* (McClung, 2008, p. 73) McClung refereert later ook nog aan vrijheid als dominante waarde in de huidige cultuur. Omdat het de belangrijkste waarde onder de postmoderne mens is, vindt hij het niet vreemd dat jongvolwassenen het moeilijk vinden onder gezag te staan in het bijzonder wanneer zij geen relatie hebben met de leiderschapsfiguur. Wat jongeren betreft noemt McClung ook de uitdaging om mensen met een traditioneel-kerkelijke achtergrond te helpen om los te komen van oude patronen om na te kunnen denken het over het concept van eenvoudig kerk-zijn. *"Het is deze manier van kerk-zijn die westerse jongeren mogelijk maakt kerk te ervaren op een manier die vergelijkbaar is met wat we in handelingen lezen."* (McClung, 2008, p. 85)

Hier eindigt het gedeelte over generatie Y en postmodernisme in relatie tot kerk-zijn. Deze informatie zal in combinatie met het eerste gedeelte over de DMM de basis vormen voor het beantwoorden van deelvragen 1 & 2.

Wat belangrijk is voor het duiden van de analyseresultaten is nog een gedeelte over het motiveren van jongeren. Dit wordt beschreven in het volgende onderdeel.

Het motiveren van jongeren

Motivatie speelt – net als bij ieder mens – een rol in het doen van uitvoeren van allerlei dingen. Wat Nederlandse jongere betreft stellen Huub Nelis en Yvonne van Sark (2014) dat internationale studies laten zien dat Nederlandse tieners lager scoren op motivatie dan leeftijd genoten uit het buitenland. Tegelijkertijd stellen zij: *"Er is niemand die geboren wordt zonder de drang om te leren, de nieuwsgierigheid om dingen te ontdekken. Dat is de diepste drijfveer van de mens."* (Nelis & van Sark, 2014, p. 17) De schrijvers van het boek *Motivatie Binnenstebuiten* stellen dat jongeren eerst zelf

kennis moeten maken met allerlei zaken, voordat ze zelf ontdekken hoe leuk of nuttig het eigenlijk is. Nu alle informatie die jongeren nodig hebben overal en altijd (via o.a. internet) verkrijgbaar is, raak de rol van een leraar die een groep leerlingen onderricht uit de mode.

Wat jongeren betreft zijn leeftijdsgenoten, de instructie, en het nut van een taak belangrijke factoren in de motivatie van jongeren en hoe hun brein reageert. Als jongeren het nut er van in zien, kan hun brein het goed aan. Daarnaast beweren Nelis en van Sark: *“Jongeren reageren sterker dan volwassenen als er emoties in het spel zijn of als er sociale relaties op het spel staan.”* (Nelis & van Sark, 2014, p. 24) Stel dat jongeren uit de groep dreigen te vallen als bepaalde dingen niet goed door hen geregeld worden, dan zullen ze erg gemotiveerd zijn om die taken uit te voeren. Beloning is voor jongeren vaak te vinden in de sociale sfeer. Tastbare beloningen hebben echter een negatieve effect op de motivatie van jongeren. *“... Zorgvuldige analyse van de effecten van beloning [...] leidt tot de conclusie dat tastbare beloningen vaak een significant negatief effect hebben op intrinsieke motivatie. Als instituties – zoals gezinnen, scholen, bedrijven en sportteams – zich richten op de korter termijn en ervoor kiezen om het gedrag van mensen te controleren, brengen zij op de lange termijn aanzienlijke schade toe.”* (Nelis & van Sark, 2014, p. 52)

Drie aspecten zijn belangrijk voor motivatie bij mensen, ook bij jongeren: competentie, autonomie en verbondenheid. Om lange tijd gemotiveerd te blijven is het belangrijk om steeds weer nieuwe dingen te leren en te creëren (competentie). Als mensen zelf ergens toe beslissen raken ze eveneens gemotiveerd (autonomie). En wat verbondenheid betreft: *“Het is een basale menselijke behoefte om een doel te hebben in het leven, dat verder reikt dan je directe eigenbelang. Iets waarmee je bijdraagt aan de wereld om je heen en waardoor je je verbonden voelt met mensen om je heen.”* (Nelis & van Sark, 2014, p. 59)

Wat leiderschap over jongeren betreft is het de uitdaging voor leiders om jongeren uit te dagen en serieus te nemen, anders loopt de motivatie snel achteruit. *Scaffolding* wordt aangehaald als een techniek voor leraren en leiders om een leerling of jongere te begeleiden. *“De essentie van scaffolding is dat de docent in het begin heel duidelijke begeleiding geeft en de leerling als het ware aan de hand neemt. Maar naarmate de leerling vordert, bouwt de leraar de denkbeeldige bouwsteiger gaandeweg af en trekt zich steeds meer terug, opdat de leerling in toenemende mate zelfstandig kan beslissen hoe met een nieuwe uitdaging om te gaan.”* (Nelis & van Sark, 2014, p. 71) Daarnaast is het in leeromgevingen belangrijk voor jongeren om actief met informatie om te gaan. Door iets betekenisvol met de informatie te doen wordt het goed opgeslagen in het geheugen. Ook hebben bijna alle jongeren iemand anders nodig om inzicht te krijgen in hun eigen leerproces. Nelis en Van Sark voegen daaraan toe hoe belangrijk het is dat jongeren fouten mogen maken zonder veroordeeld te worden. Wel benadrukken ze dat autonomie niet hetzelfde is als onafhankelijkheid; maar dat autonomie vooral handel vanuit eigen wil en bewustheid van keuzes. Een belangrijke manier om jongeren te laten ontdekken welke keuzes ze kunnen maken is door ze te ondersteunen en vragen te stellen. Zo voelen jongeren zich vrij om hun eigen interesses na te gaan en voor zichzelf de relevantie van bepaalde sociale normen en waarden te overwegen. Het bieden van structuur en het geven van enige richting is voor veel jongeren vaak wel essentieel, omdat ze nog erg extrinsiek gedreven worden of nog amper weten wat ze willen.

Leraren, coaches of leiders moeten voor jongeren vooral een niet-weter zijn; iemand die het proces een beetje begeleidt, maar vooral zorgt dat jongeren zelf opzoek gaan naar antwoorden. Daarbij is het belangrijk een beroep te doen op jongeren zelf voor het oplossen van vragen en problemen.

Wat ook de motivatie van jongeren verhoogt is het gevoel dat de jongeren gestimuleerd en gewaardeerd worden door de mensen om zich heen. *“Ze (jongeren) willen de erkenning voor wat ze bijzonder maakt. Volwassenen bieden daarvoor op veel gebieden de maatstaf. Ze onderschatten*

daarbij nog weleens dat ze voor jongeren een belangrijk rolmodel zijn. E zijn de maatstaf voor waardig gedrag, respect en eerlijkheid. Maar ook geven volwassenen het voorbeeld van gemotiveerd gedrag door jongeren hun eigen passies te laten zien.” (Nelis & van Sark, 2014, p. 142)

Tot slot zijn jongeren gevoelig voor dingen die ‘echt’ zijn. *“De motivatie van leerlingen neemt toe als iets wat ze maken of doen echt gebruikt gaat worden in een bedrijf of als er echt geld mee gemoeid is, ook al gaat het niet naar hun portemonnee. Jongeren willen zich verbinden met realistische situaties waarvan ze voelen dat het mogelijk hun voorland is en ze willen serieus genomen worden.” (Nelis & van Sark, 2014, p. 211)*

Hier eindigt het theoretische kader. Dit theoretisch kader heeft antwoord gegeven op *deelvraag 1 & 2*. Het theoretisch kader zal verder de basis vormen voor het beantwoorden van de deelvragen 3, 4 en 5. Nu volgt het onderzoekstechnisch ontwerp.

Hoofdstuk 4: Onderzoeksresultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk worden alle gestelde onderzoeks(deel)vragen beantwoord en de onderzoeksresultaten gepresenteerd. Deelvraag 1 en 2 zullen hier niet aan de orde komen; deze zijn reeds in *Hoofdstuk 2: Theoretisch kader* beantwoord. In *Hoofdstuk 3: onderzoekstechnisch ontwerp* is beschreven hoe en welke informatie is verzameld voor het beantwoorden van deelvraag 3, 4 en 5. De gebruikte groepsinterviews en enquête zijn te vinden in *Bijlage 1 – Interviews & Vragenlijsten*. (Hoeven, 2016)

Dit hoofdstuk begint met het beantwoorden van deelvraag 3 en eindigt met het beantwoorden van deelvraag 5. De hoofdvraag zal beantwoord worden in het volgende hoofdstuk er zullen dan ook aanbevelingen worden gegeven.

Deelvraag 3: Hoe ziet het huidige beleid van Heidebeek voor de Connect Groepen eruit?

Het antwoord van deze vraag gaat vooral over hoe Jeugd met een Opdracht (JmeO) Heidebeek zelf aankijkt tegen de DMM en wat dat betekent voor de Connect Groepen. Behalve dat het belangrijk is om te kijken hoe de Connectgroepen zich verhouden tot de principes van de DMM, is het ook goed te kijken hoe die zich verhouden tot het algemene beleid dat JmeO voor de Connectgroepen heeft en hoe dat beleid zich weer verhoudt tot de DMM. Daarnaast kan het beleid ook vergeleken worden met de theorie over westerse jongeren en motivatie, zodat in het beantwoorden van de hoofdvraag met deze gegevens rekening kunnen worden gehouden.

Het antwoord op deze deelvraag is voortgekomen uit een vragenlijst (zie bijlage 1 (Hoeven, 2016)) die is ingevuld door de twee hoofd initiatiefnemers van de Connectgroepen vanuit Jeugd met een Opdracht. Zij zijn medewerkers van JmeO Heidebeek en de oprichters en leiders van het Heidebeeks Evangelisatiecentrum. De Connectgroepen zijn hier een onderdeel van. Hun eerste aanraking met de DMM was via kerkleiders die zelf een kerk startte met de DMM als uitgangspunt. Hun kennis over de DMM komt vooral uit de gelezen literatuur en mensen uit de praktijk. Vanuit de vragenlijst is de initiatiefnemers gevraagd om bepaalde begrippen uit de DMM te definiëren. De antwoorden laten zien dat er adequate kennis aanwezig is bij de initiatiefnemers op het gebied van de DMM.

Het beleid van JmeO Heidebeek voor de Connectgroepen

De Connectgroepen zijn ontstaan vanuit de nood van het discipelen van jonge mensen die net tot geloof waren gekomen. Onder discipelen verstaan zij het proces van iemand anders helpen tot het zijn van discipel van Jezus. De initiatiefnemers ervoeren dat de stap naar de kerk voor deze nieuwe gelovigen te groot was. Zo zijn de Connectgroepen ontstaan.

Visie & missie

De visie van de Connectgroepen beschrijven de initiatiefnemers als: *“Een steeds verder groeiende beweging van (jonge en oudere) mensen die Jezus volgen, mensen winnen voor Jezus en hen vervolgens trainen hetzelfde te doen.”*

De missie van de Connectgroepen bestaat uit, wat de initiatiefnemers noemen, het DNA van de Connectgroepen. Dit DNA is reeds beschreven in *Hoofdstuk 1: het projectkader*, maar zal hier herhaald worden. Het DNA bestaat uit drie pijlers: (1) relatie met God, (2) relatie met elkaar en (3) relatie met de wereld. In andere woorden betekent dat voor de initiatiefnemers: (1) God steeds intiemer kennen, (2) betrokkenheid bij, zorg en liefde voor elkaar en (3) God bekendmaken in je werk- en leefomgeving.

Praktische invulling Connectgroep-avonden

Wat de invulling van de Connectgroep avonden betreft, is er vanuit het beleid een specifieke opzet dit wordt meegegeven aan de leiders. Een standaard avond behoort te beginnen met een spel of iets gezelligs. Daarna is er een rondvraag of het ‘rondje van de week’. Waarin iedereen zijn proces met God die week en belangrijke gebeurtenissen deelt. Daarna is er een praatje/Bijbelstudie, waarna men in groepjes uiteen gaat om het na te bespreken, met elkaar te bidden en elkaar te zegenen.

Contact tussen Jeugd met een Opdracht Heidebeek en de Connect Groepen

Om de missie, visie en doelen van de Connect Groepen te verwezenlijken, zijn er regelmatig contactmomenten tussen Heidebeek en de Connectgroepen. Het algemene contact gebeurt vanuit een Kernteam, waarin drie medewerkers vanuit Heidebeek zitten, aangevuld met een of twee lokale jongeren. Hiernaast, zitten er ook mensen vanuit Heidebeek als leiding in enkele Connectgroepen.

Minimaal één keer per maand worden er coachingsmomenten georganiseerd voor de leiders van de Connectgroepen om ze te ondersteunen in het proces van leiden van hun Connectgroep. Behalve dat er contactmomenten met de leiders worden georganiseerd, worden er ook contactmomenten met de hele Connectgroepen georganiseerd, op zogeheten thema-avonden. Op deze avonden worden alle Connectgroepen de diepte in meegenomen door een spreker van buitenaf. Aan het eind van de zomer wordt er ieder jaar een weekend voor alle Connect groepen georganiseerd.

De focus van de contactmomenten met zowel de leiders als de Connectgroepen is persoonlijke geloofsgroei. Soms is dat 1 op 1 en soms in groepsverband van 4 tot 100 man. Ook vinden er strategie-overleggen plaats met de leiders. Dit is alleen in groepen van 1 tot 4 man.

Connectgroep leiders worden vooral gekozen op basis van geestelijke volwassenheid, ervaring met het actief zijn in Connect groepen en het omarmen/uitleven van de visie.

Conclusies

Het beleid achter de Connectgroepen is nu beschreven. Vanuit de theorie over DMM, beschreven in het theoretische kader, zijn er een aantal dingen te zeggen over hoe het beleid van de Connectgroepen vorm krijgt.

- ✓ Dat de Connectgroepen zijn ontstaan vanuit de nood om nieuwe gelovigen te discipelen is een opvallend gegeven. Dit sluit aan bij de kritiek van de DMM tegen de geïnstitutionaliseerde kerk, dat de huidige vorm van kerkzijn het discipelschap proces van mensen tegenhoudt en de stap voor nieuw gelovigen dus inderdaad té groot kan zijn.
- ✓ De visie van de Connectgroepen sluit grotendeels aan bij de visie van DMM; hoewel de visie van DMM specifieker is gericht op gewenste aantallen en resultaten. Het principe van vermenigvuldiging, discipelschap en missie komt in beide visies terug. Het continu delen van de visie is belangrijk in de DMM om leiders en deelnemers te motiveren en gefocust te houden.
- ✓ Wat discipelschap precies inhoudt wordt niet helemaal duidelijk in het beleid van de Connectgroepen. Een belangrijk aspect: gehoorzaamheid, is iets wat ontbreekt in het beleid en wat wel duidelijk naar voren komt in de DMM. Gehoorzaamheid slaat dan vooral op gehoorzaamheid aan de Bijbel.
- ✓ De drie pijlers uit missie dekken in grote lijnen de lading van de DMM.
- ✓ Wat de contactmomenten betreft komen de principes uit de DMM duidelijk terug. Er is namelijk sprake van een continue vorm van coaching van zowel de groepen als de leiders. Dit gebeurt in grote & kleine groepen. De focus van de thema-avonden lijken vooral te liggen op geloofsgroei. De eerste pijler uit het DNA komt hierin terug, relatie met God. De andere twee pijlers lijken hierin wat links te liggen. Uit de groepsinterviews werd ook duidelijk dat er weinig over DMM of discipelschap werd gepraat op de thema-avonden, en omdat de leiders hier ook niet altijd over sprake, was er een mate van onwetendheid over discipelschap en DMM onder de deelnemers van Connectgroepen.
- ✓ Wat de leidersavonden betreft komen de principes van de DMM goed terug. Er is sprake van persoonlijke coaching. Vanuit de groepsinterviews werd duidelijk dat visie en strategie vaak centraal staan in deze momenten. Er waren verschillende reacties op deze momenten. Het merendeel van de leiders ervoer aangespoord en aangevuurd te worden door deze leidersmomenten. Ook waren er leiders uit één groep die ervoeren dat de nadruk te veel lag op strategie en 'trucjes' om discipelschap te realiseren in de Connectgroep. Het voelde alsof discipelschap afgedwongen en geforceerd kon worden.

- ✓ Discipelschap en DMM lijken wel besproken te worden met de leiders, maar minder met de leden van de Connectgroepen.

Het beleid dat de initiatiefnemers schetsen sluit goed aan bij de DMM. Nu het beleid inzichtelijk gemaakt is, zal in het volgende onderdeel gekeken worden hoe de Connectgroepen vormkrijgen.

Deelvraag 4: Hoe krijgen de huidige bijeenkomsten (praktijk) van de Connect Groepen vorm?

Voor de beantwoording van de deelvragen 4 & 5 zijn er vier Connectgroepen geïnterviewd. Deze vier Connectgroepen waar van twee uit Elburg, één uit Epe en één uit Heerde, zijn onderdeel van de 10 Connectgroepen die er lopen. Vanuit de opzet was het de bedoeling meer groepen te interviewen, maar het contact met de groepen gingen per groep verschillend. Sommige Connectgroepen hadden veel avonden al ingepland met sprekers, waardoor er geen interview gehouden kon worden in de tijdsperiode die ervoor was uitgetrokken. Een andere Connectgroep liep minder goed door persoonlijke omstandigheden, waardoor deze groep niet de behoefte had om mee te werken aan het interview. Uiteindelijk zijn er vier groepen overgebleven.

Wat deze vier groepen betreft, zijn ze opgezet naar het model wat duidelijk wordt uit het *beleid voor de Connectgroepen*. Elke groep had daarin grote overeenkomsten met elkaar. Om deze reden wordt ervan uit gegaan dat alle 10 Connectgroepen ongeveer vorm krijgt zoals de vier onderstaande groepen worden beschreven.

Per Connectgroep zal nu een profiel geschetst worden en beschreven worden hoe een algemene avond invulling eruitziet.

Connectgroep Elburg 1

Samenkomst: woensdagavond, wekelijks.

Deelnemers: gemiddeld 10 deelnemers waarvan 4 (sub)leiders

Leeftijd: gemiddeld 16

Ontstaan: Deze groep is voortgekomen uit een Youth Alpha groep (en daarna uitgebreid met nieuwkomers)

Profiel: Een jonge groep met ongeveer even veel jongens als meiden. Erg drukke groep. Als mensen praten wordt er veel door elkaar gepraat en de leiders moeten veel ingrijpen om de avond goed te doen verlopen. De helft van de groep lijkt serieus te zijn en geïnteresseerd in alles wat gebeurt op de Connectgroep-avonden. De andere helft lijkt vooral lol te willen trappen en heeft de focus meer op plezier. Deze twee helften kunnen het goed met elkaar vinden, maar soms treedt er irritatie op door de verschillende focus. De deelnemers zijn trouwe Connectgroep bezoekers en beschouwen elkaar ook als een soort vriendengroep.

Vormgeving avond: De avond begint met gezellig kletsen en een spelletje doen. Hierna volgt er een praatje (iemand (s)preekt). Na dit praatje gaat de groep uiteen in kleinere groepen om het vertelde te bespreken en om te bidden voor elkaar. Daarna komt de groep weer bijeen om na te praten over de groepsmomenten. Vanaf dat moment is er nog ruimte om vrij met elkaar te praten, spellen te doen en wat te eten/drinken. Dan gaat iedereen naar huis.

Connectgroep Elburg 2

Samenkomst: dinsdagavond, wekelijks

Deelnemers: gemiddeld 5 deelnemers waarvan 2 (sub)leiders

Leeftijd: gemiddeld 21

Ontstaan: Deze groep is ontstaan toen iemand van Jeugd met een Opdracht, actief in de omgeving Elburg, enkele jongeren vroeg om deze groep te starten.

Profiel: Een kleine, volwassen groep. Deelnemers zijn serieus en erg gefocust op geloofsgroei en relatie met elkaar. Deze groep ziet zichzelf ook als vriendengroep, maar buiten de Connectgroep gaan ze vanwege drukte niet veel met elkaar om. De leiding in deze groep denkt veel na discipelschap en de vormgeving van de Connectgroep. De groep heeft op dit moment een klein kern

groepje mensen en is gekrompen sinds de start.

Vormgeving avond: De avond begint met een gezamenlijke maaltijd. Dit moment wordt ook gebruikt om gezellig te kletsen en om persoonlijke dingen van de afgelopen week te delen. Na de maaltijd is er een tijd van muzikale aanbidding. Daarna is er sprake van een praatje dat iemand heeft voorbereid. Daarna is er ruimte om na te praten en nog gezellig te kletsen. Daarna gaat iedereen naar huis.

Connectgroep Epe

Samenkomst: dinsdagavond, wekelijks.

Deelnemers: gemiddeld 10 deelnemers waarvan 4 (sub)leiders

Leeftijd: gemiddeld 20 jaar.

Profiel: Dit is een jongvolwassen groep. Alle deelnemers zijn serieus met het geloof bezig. Twee of drie lijken iets minder serieus dan de rest. Het is een open groep en de groep ziet zichzelf ook als vriendengroep. Het is een drukke groep, maar de drukte is te omschrijven als gezellige drukte. Af en toe is het hinderend als iemand aan het woord is, maar de drukte geeft vooral het open karakter van de groep weer. Deze groep heeft krimp doorgemaakt sinds de start. Een harde kern van jongeren komt elke week. De overige jongeren komen als er wat bijzonders te doen is, zoals een sinterklaasfeest.

Vormgeving avond: Deze avonden hebben een open karakter. Elke avond kan verschillend zijn. Wel is er sprake van standaard aspecten die langs komen. Zo is er elke avond een rondvraag, waarin iedereen deelt over zijn afgelopen week met God en wat hij/zij verder voor belangrijke dingen heeft meegemaakt. Ook is er vaak een praatje. Gebed is ook een belangrijk onderdeel en elke avond wordt er specifiek voor één deelnemer gebeden die mag plaatsnemen in de zogeheten glorychair. Verder hangt de invulling af van wat er gedeeld en besproken wordt door de deelnemers. Wel zijn er vaak specifieke onderwerpen. Op het moment dat het interview plaatsvond werd het thema 'evangelisatie' actief behandeld.

Connectgroep Heerde

Samenkomst: dinsdagavond, wekelijks

Deelnemers: gemiddeld 8 deelnemers, waarvan 2 (sub)leiders

Leeftijd: gemiddeld 20

Ontstaan: Deze groep is ontstaan vanuit een andere Connectgroep in Heerde. Die eerste groep telde soms 26 mensen. Toen is er gesplitst en zo is deze groep ontstaan.

Profiel: Een rustige groep. Meer mannen dan vrouwen. Merendeel van de deelnemers is serieus met het geloof bezig. Een enkeling is meer zoekend dan de rest van de deelnemers. Er is veel openheid in deze groep en er heerst een serieuze sfeer. De leiders hebben duidelijk passie voor hun groep.

Vormgeving avond: Deze samenkomst vindt standaard plaats op dinsdagavond. Er zijn gemiddeld 8 deelnemers van gemiddeld 20 jaar. De avonden beginnen over het algemeen met een spel. Daarna is er plaats voor een rondvraag, waarin iedereen deelt wat hij/zij de afgelopen week met en zonder God heeft meegemaakt. Na de rondvraag is er sprake van een praatje dat meestal wordt gehouden door één van de leiders. Na het praatje wordt er gebeden voor ieders situatie en daarna is er vrije ruimte om na te kletsen en naar huis te gaan.

Opvallende overeenkomsten

Er zijn vier van de tien Connectgroepen bezocht. Er is een duidelijke overeenkomst tussen de verschillende Connectgroepen. Zo zijn de rondvraag en het praatje aspecten die in elke groep wel langskomen. Gebed en aanbidding gebeurt niet in elke groep even actief. Duidelijk is dat er in elke groep ruimte is voor persoonlijke interactie en relaties.

Relaties en sfeer in de groep

Vanuit het theoretisch kader wordt duidelijk dat het belangrijk is voor jongeren zich veilig te voelen in een groep. Zodra er geen veiligheid is, worden jongeren belemmerd in hun functioneren en hun sociale gedrag. Behalve dat er in deze deelvraag wordt gekeken naar de opzet van de Connectgroepen, wordt er ook gekeken hoe de relaties en sfeer in de groep zijn/is. Aangezien dit grotendeels het functioneren van de Connectgroepen beïnvloed. Jongeren vinden dat dingen ook leuk en vernieuwend moeten zijn. Dit zijn dingen die hen zullen motiveren om actief bezig te gaan met datgene wat in de Connectgroepen gebeurt en wordt verteld.

Alle groepen gaven aan dat er een open sfeer is in de groep. Er wordt naar elkaar geluisterd en eenieder wordt gewaardeerd. Er zijn zelden tot nooit spanningen. Groep Elburg 1 en groep Epe sprongen eruit als erg drukke groepen. Hierdoor waren er weleens spanningen. Deze drukke groepen benadrukten wel de gezelligheid en de openheid. Wat wel eruit sprong voor deze drukke groepen was dat er soms meer nadruk op gezelligheid kwam te liggen dan op het praatje, gebed of andere aspecten van de Connectgroep. Dit was specifiek bij één jongere groep het geval. De drukte belemmerde het proces als Connectgroep.

In alle groepen werden de relaties onderling als positief ervaren. Alle groepen gaven aan onderling ook vriendschappen te hebben en elkaar regelmatig te spreken buiten de Connectgroep om. Het merendeel van de deelnemers van de groepen gaven aan het fijn te vinden een plek te hebben waar ze open kunnen praten over het geloof. Leerzaam, gezelligheid en bemoediging waren kernwoorden die in alle groepen terugkwamen.

Duidelijk is dat de sfeer in de groepen goed is. Jongeren blijken ook voor elkaar te komen en niet alleen voor de inhoud van de Connectgroep avond. Drukke is een aandachtspunt wat spanningen in de vorm van irritatie kan opleveren en processen kan belemmeren.

Het antwoord op deze deelvraag geeft de opzet voor de volgende deelvraag. Het frame van de verschillende Connectgroepen is duidelijk. Binnen het frame schuilt enorm veel informatie die iets zegt over de verhouding tussen Connectgroepen en de DMM. In de volgende deelvraag komt dat ruimschoots aan bod.

Deelvraag 5: Hoe denken de Connectgroep leiders/bezoekers over de Disciple Making Movement?

Bij deze deelvraag draait het er niet alleen om hoe de leiders en bezoekers denken over de DMM, maar vooral wat ze ervan weten en hoe ze zich daartoe verhouden. Om erachter te komen hoe de Connectgroepen zich verhouden tot de DMM, zijn er in de groepsinterviews kernthema's uit de DMM geponeerd, zonder daar specifieke informatie over te geven, om te ontdekken wat deze thema's zouden oproepen bij de leiders en deelnemers. Op deze manier is in kaart gebracht wat er gedacht en geweten wordt over de DMM.

De thema's die zijn besproken zijn: DMM (algemeen, de term), visie, discipelschap, leiderschap, kerk, Bijbelstudie, persoon van vrede, geloof uitdragen, gebed en gehoorzaamheid. Geest. Al deze thema's vormen belangrijke onderdelen van de DMM, zoals beschreven in het theoretisch kader.

Per groep is in de analyse beschreven hoe ze zich verhouden tot de verschillende aspecten van de DMM.

Connectgroepen & DMM-principes

Nu volgt een lijst met conclusies als er gekeken wordt naar hoe de Connectgroepen zich verhouden tot verschillende DMM-principes.

- ✓ Bij alle groepen was het geval dat een merendeel niet goed wist te benoemen wat DMM was en precies inhield. Vooral de leiders wisten DMM uit te leggen.
- ✓ Bij alle groepen was de visie van de Connectgroepen voor het merendeel van de leden helder, maar ze hadden wel hulp nodig om te ontdekken wat die visie ook al weer was.
- ✓ Bij alle groepen was er geen sprake van Bijbelstudie. Elke groep vulde hun moment van onderwijs in door over het algemeen iemand een praatje te laten houden over een specifiek thema. Groep Elburg 1, Epe en Heerde benadrukte dat Bijbelstudie in hun groep hoogstwaarschijnlijk snel saai zou worden. Groep Elburg 2 was positief over een ontdekkende Bijbelstudie-ervaring die ze ooit hadden gehad.
Bij alle groepen was het leiderschap vooral coachend en sturend. Leiders waren niet dominant aanwezig als leiders, maar waren wel het aanspreekpunt en de personen die doorslaggevend beslissingen namen. Hun rol was het overzicht bewaren en coachen. Bij alle groepen was er sprake van een leider – sub leider systeem. Hierbij coachte de leider de sub-leider en delegeerde de leider taken aan de sub-leider. Hierin werd het aspect van discipelschap zichtbaar, waarbij sub leiders actief werden ingezet om te oefenen als leider.
- ✓ Bij alle groepen kreeg discipelschap verder vooral vorm in het luisteren en praten met elkaar, zowel in de grote groep als in kleine groepen. Discipelschap kreeg ook vorm doormiddel van de praatjes.
- ✓ Het merendeel van alle groepen wist niet te vertellen wat een persoon van vrede was. Enkele leiders wisten de term uit te leggen.
- ✓ Bij alle groepen kreeg gebed in meer of mindere mate vorm. Bij één groep was gebed wat op de achtergrond geraakt. Bij de andere groepen kreeg het vorm door gebed voor elkaar in kleine groepen of in de grote groep.

- ✓ Bij groep Elburg 1, Heerde en Epe riep het woord gehoorzaamheid niet direct gehoorzaamheid aan God of de bijbel op. Men dacht aan allerlei soorten gehoorzaamheid. Gehoorzaamheid aan God of de bijbel werd wel in alle groepen als iets belangrijks geacht. Groep Elburg 2 dacht specifiek aan gehoorzaamheid aan God.
- ✓ Bij alle groepen was het thema 'geloof uitdragen' weleens aan de orde geweest. Alle groepen moesten bij dit thema denken aan evangelisatie. Enkele personen gaven aan te denken aan het persoonlijk uitleven van het geloof. Alle groepen voelde zich onbekwaam om actief het geloof uit te dragen. In groep Elburg 1 en Epe ervoeren een aantal mensen het verlangen om meer het geloof uit te dragen. Ook hier speelde het gevoel van onbekwaamheid gedeeltelijk een rol.
- ✓ Het woord kerk riep bij elke groep een traditioneel beeld op. Groep Elburg 1 en groep Epe gaven duidelijk te kennen dat ze de Connectgroep beter vonden dan een kerk. Dit had te maken met het persoonlijke, open en vrije aspect. In elke groep zaten minimaal een of twee personen die Connectgroep ook als kerkzijn zagen.
- ✓ Elke groep stond open voor het werk van de Heilige Geest en ervoer God op een bepaalde manier in hun groep. Geen enkele groep benoemde specifiek God nodig te hebben in hun proces als Connectgroep en hun proces van het uitdragen van het geloof.

Meningen over DMM

Vanuit de interviews werden er ook een aantal opvallende meningen over de DMM zichtbaar. Die worden hier benoemd.

- ✓ In groep Elburg 2 werd er door de leiders duidelijk gediscussieerd over de inhoud van de DMM. De Disciple making Movement werd als iets positiefs en goeds ervaren, maar werd ook ervaren als een soort formule. Het verlangen was er in deze groep om uitbreiding te zien en om mensen tot geloof te zien gekomen. De verhalen van de DMM sloten echter niet aan bij de realiteit van hun Connectgroep. Deze groep zag het geloof uitdragen ook als iets geforceerds. Ze wilden dat het natuurlijk ging en niet dat daar continu de nadruk op werd gelegd. Vooral leiders voelden vanuit de leidersavonden op Heidebeek de druk om bezig te zijn met strategie om DMM te zien gebeuren; terwijl ze het liever natuurlijk zagen gebeuren.
- ✓ In groep Epe werd er een mening gedeeld over het aspect van vermenigvuldiging en opsplitsing. Het idee van opsplitsen beviel niet goed in de groep. Ze ervoeren elkaar als vrienden en wilde niet uit elkaar gehaald worden. Ze wisten wel dat dit de visie was en vermenigvuldiging vonden ze wel belangrijk.
- ✓ De principes van DMM werden over het algemeen in alle groepen als positief ervaren. De mening dat het belangrijk was om anderen bij Jezus te brengen werd door elke groep gedeeld. De mening dat de Connectgroepen bijdroegen aan de geloofsgroei werd ook in elke groep gedeeld.

De problemen waar Connectgroepen tegen aan lopen

Het grootste probleem lag in elke groep op het gebied van het geloof uitdragen. Sommige mensen voelden zich niet competent genoeg. Andere mensen ervoeren niet genoeg motivatie om het geloof uit te dragen. Weer andere mensen zagen te weinig vrucht van hun pogingen het geloof uit te dragen.

Er waren twee groepen die krimp hadden ervaren in de afgelopen tijd en moeite hadden om nieuwe mensen op de groep te krijgen en om oude leden te motiveren weer te komen.

Groep Elburg 1 liep vooral tegen de drukte in de groep aan. De – vooral jonge – leden die zich erg druk gedroegen, hadden hier zelf niet veel last van. Andere leden en leiders vonden de drukte vooral erg storend. Groep Epe was ook bovengemiddeld druk vergeleken met de andere groepen, maar dat kwam vooral door de goede onderlinge relaties. In de eerste groep riep de drukte echter irritaties op. Wat duidelijk naar voren kwam is dat drukte in deze groep het proces als Connectgroep verstoort.

Alle groepen kampten wel met het probleem dat er jongeren waren die maar incidenteel kwamen en dat er maar een kleine vaste kern was die zo veel mogelijk kwam. Het verlangen van de vaste leden van elke groep was om zoveel mogelijk aanwezig te zijn op de Connectgroep avonden.

Conclusies

Er is beschreven hoe de Connectgroepen zich verhouden tot belangrijke DMM-principes, welke opvallende gedachten er zijn over de DMM en tegen welke problemen de Connectgroepen aanlopen. De Connectgroepen hebben veel gebieden geen affiniteit met de principes van de DMM. Er zijn wel overeenkomsten tussen de Connectgroepen en de DMM, maar die zijn minimaal. Er wordt verschillend gedacht over de Connectgroepen. Er is een afkeer tegen de *succesformule* die de DMM lijkt te schetsen en het principe van splitsing spreekt niet aan. Verder zijn alle groepen positief over de kenmerken van de DMM. Dingen waar de Connectgroepen vooral tegenaan lopen zijn het uitdragen van het geloof, drukte en incidentele opkomst van de deelnemers.

Hoofdstuk 5: Hoofdvraag en aanbevelingen

Met de deelvragen beantwoord zal in dit hoofdstuk de *Hoofdvraag: wat kan Jeugd met een Opdracht Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een DMM te maken?* beantwoord worden. Op basis van deze beantwoorde hoofdvraag zullen er aanbevelingen gegeven worden.

De vier Connectgroepen die zijn bezocht laten een vage glans zien van iets dat lijkt op een DMM zoals die beschreven wordt in de literatuur. De vraag die vooraf aan de hoofdvraag gaat is: kan Jeugd met een Opdracht überhaupt iets doen om de Connectgroepen meer een DMM te maken? Het antwoord daarop is ja. Al zou het alleen het integreren zijn van meer DMM-principes, dan lijkt het al meer op een DMM. Maar wat zich nu afspeelt in de Connectgroepen heeft veel weg van een DMM. Wat alleen wel duidelijk wordt is dat het een DMM in een beginnende fase is. Een DMM die zoekt hoe die zich vorm kan gaan geven op de Noord-Veluwe. Dus wat kan JmeO Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een DMM te maken? Daar zal dit hoofdstuk op in gaan.

Dit hoofdstuk zal beschrijven waarom de Connectgroepen potentie hebben. Er zijn ontzettend veel aspecten uit de literatuur over de huidige generatie jongeren die laten zien waarom Connectgroepen potentie hebben. Daarnaast zal dit hoofdstuk beschrijven hoe de DMM zich verhoudt tot de huidige generatie jongeren. Ook zal dit hoofdstuk beschrijven wat de Connectgroepen vanuit de DMM laten liggen. Tot slot zal dit hoofdstuk uitmonden in een set aanbevelingen voor JmeO Heidebeek.

De relevantie van Connectgroepen

Er zijn meerdere dingen te zeggen waarom Connectgroepen potentie en relevantie hebben voor de huidige generatie jongeren. In dit gedeelte wordt informatie over generatie Y & motivatie uit het theoretisch kader verbonden aan de praktijk van de Connectgroepen.

Eerder bij deelvraag 4 is beschreven hoe de sfeer en de relaties zijn in de Connectgroepen. Het is positief. Een positieve sfeer en goede relaties zijn een goed klimaat voor jongeren om zich in te ontwikkelen en om gemotiveerd te zijn. Kleine geloofsgroepen zoals Connectgroepen zijn het antwoord op het vacuüm dat ontstaat nu de kerk als instituut heeft afgedaan in een tijd waarin het gaat om mens-tot-mens relaties. Connectgroepen bieden jongeren de kans om zichzelf in alle vrijheid met leeftijdsgenoten te ontwikkelen op geloofsgebied. De huidige jongere heeft geen behoefte aan hiërarchie en controle die hem worden opgelegd door iets van bovenaf. De huidige jongere wil zelf, actief ontdekken.

Connectgroepen bieden jongeren de kans om zich te ontwikkelen als leiders. Dat is iets waar de huidige generatie jongeren natuurlijk goed in lijkt te zijn. Daarnaast houden de huidige jongeren van leiders die alles samendoen en het mogelijk maken anderen te laten schitteren. Dit is een aspect wat terugkomt in de Connectgroepen. De huidige generatie jongeren is ook veel bezig met zingeving en geluk. Connectgroepen kunnen een veilige en kleine groep bieden die op deze behoefte antwoorden. Jongeren verlangen naar een diepe vervulling van hun leven. Een plek waar ze gekend en gezien worden, waar ze ertoe doen zonder te moeten presteren. In de praktijk van de Connectgroepen wordt zichtbaar dat deze groepen zo'n plek bieden.

Doormiddel van discussies en experimenteel leren jongeren en testen ze de waarden die ze hebben meegekregen voor hun leven. Connectgroepen bieden vrijheid om te experimenteren en te discussiëren.

Jongeren verlangen naar een kerk die in contact staat met hun culturele werkelijkheid. De Connectgroepen bieden zo'n plek, met leeftijdsgenoten in de context van de eigen cultuur, waar jongeren persoonlijk over God kunnen leren.

Als de jongeren de bijbel ervaren in de Connectgroep, dan is dat de plek waar ze willen zijn.

Jongeren worden gemotiveerd om te geloven, als ze op een plek zijn waar ze door andere gelovigen

worden gewaardeerd. En jongeren zijn gevoelig voor dingen die 'echt' zijn. Als datgene wat ze leren op de Connectgroepen 'echt' blijkt te zijn, dan zal dat hen motiveren om voor God te gaan. Het is de bedoeling dat Connectgroepen actief aan discipelschap doen, of te wel het coachen en trainen van jongeren om Jezus te volgen. Als jongeren actief met informatie omgaan en het geleerde in de praktijk brengen, dan zullen ze het beter onthouden en integreren in hun leven. Daarin is het belangrijk dat ze fouten mogen maken zonder veroordeeld te worden. De praktijk van de Connectgroepen laten zien dat dit laatste een realiteit is.

DMM en de huidige generatie jongeren

Er zijn veel overeenkomsten en verschillen met wat de DMM in praktijk brengt en hoe de huidige generatie westerse jongeren in elkaar steekt. Die overeenkomsten en verschillen zullen hier op een rij worden gezet.

De Disciple Making Movement focust zich op het actief discipelen van leerlingen van Jezus. Met andere woorden: het actief trainen, coachen en onderwijzen van mensen. Deze manier van onderwijzen: coaching en training, zijn een vorm van onderwijzen die vandaag de dag onder jongeren wordt aanbevolen. Het eenrichtingsverkeer van leraar naar leerling heeft afgedaan. Jongeren willen experimenteren, ontdekken en actief bezig zijn. Daarnaast is een beweging heel vrij en dynamisch en dat past goed bij de mentaliteit van de jongeren vandaag de dag.

De DMM richt zich op kleine groepen. Deze kleine, veilige groepen zijn erg aansprekend. Ook het persoonlijke aspect hierin zal jongeren aanspreken. Jongeren vinden de kerk tegenwoordig onpersoonlijk. De DMM biedt een alternatieve manier van kerkzijn.

De theorie laat zien dat in DMM het continu delen van de visie een sleutel is om discipelen te motiveren. Jongeren willen graag direct het doel weten anders zijn ze niet gemotiveerd. Ze moeten een doel hebben. Dit sluit goed bij elkaar aan.

De praktijk laat zien dat leiders in de Connectgroepen de jongeren serieus nemen. Omdat elke jongere een potentieel discipel is, moeten ze serieus worden genomen. Als jongeren niet serieus worden genomen dan zal dat hun motivatie aanzienlijk verminderen. Hierin is de DMM erg sterk met de focus op persoonlijk discipelschap.

Er zijn ook dingen vanuit de DMM die de huidige generatie jongeren niet aanspreekt.

Twee belangrijke termen zijn *bijbel* en *gehoorzaamheid*. Generatie Y vindt lezen als snel saai. Gehoorzaamheid is iets waar ze het ook niet van moeten hebben. Controle vinden ze dodend voor hun creativiteit. Ze willen vrij zijn en zelf beslissen hoe ze zich ontplooien. Een positief aspect van Bijbelstudie is dat het gaat om het zelf ontdekken.

De huidige generatie jongeren is nieuwsgierig ingesteld en wil graag alles zelf ontdekken. Ze willen ook graag de focus op alles wat goed is. Feedback is belangrijk, maar als de focus te veel ligt op wat niet goed gaat, dan staat dat de jongeren niet aan. In een beweging als de DMM zullen termen als zonde en bekering de jongeren minder aanspreken, terwijl die belangrijke aspecten zijn in de DMM. Geloof is voor generatie Y iets wat persoonlijk is en liever niet gedeeld hoeft te worden. De DMM focust juist op het uitdragen van het geloof; dit zal botsen met de jongeren. Daarom is het ook niet vreemd om te zien dat in de praktijk van de Connectgroepen juist op dit gebied er weinig wordt ondernomen.

Jongeren houden niet van vastigheid en springen van de ene naar de andere plek. Als het even ergens niet goed gaat en ze krijgen de kans om hun plek in te ruilen voor een plek waar alles wel goed gaat, dan zullen ze dat doen. Dit draagt niet bij aan het principe van de DMM dat je een hechte groep vormt waar je trouw aan bijdraagt. Daarnaast als jongeren merken dat een Connectgroep niet voldoet aan hun hedonistisch gevoelens en verlangens, dan zullen ze al snel weggaan bij de groep. Jongeren willen plezier, uitdaging en echtheid. Als de Connectgroep dat niet op het eerste gezicht

lijkt te bieden kan dat afschrikken. Hierin is de uitdaging jongeren net lang genoeg te motiveren te blijven komen totdat ze het plezier, de uitdaging en de echtheid van het geloof in de groep plek ervaren.

Wat de Connectgroepen laten liggen op het gebied van DMM

Op basis van het bovenstaande liggen er veel uitdagingen klaar voor de Connectgroepen. Hier zal verder op ingegaan worden bij de aanbevelingen. In dit gedeelte wordt besproken wat de Connectgroepen vooral laten liggen.

Er zijn veel principes uit de DMM die de Connectgroepen laten liggen of die niet helemaal geïntegreerd zijn. Het onderzoek laat zien dat het aantal Connectgroepen dat is geïnterviewd weinig idee heeft wat de DMM precies is. Discipelschap kunnen ze ook hun vinger niet precies opleggen. Er is weinig kennis op dit gebied. De leiders weten er wel wat over, maar ook zij weten niet altijd precies te zeggen waar het om draait. De visie is wel helder, maar er wordt nog geworsteld om er handen en voeten aan te geven.

Er zijn twee belangrijke principes die in de DMM continu benadrukt worden en die in de Connectgroepen vrijwel achterwege worden gelaten. Dit zijn de principes van *Bijbelstudie* en *gehoorzaamheid*. Alle succesvolle DMM-groepen hebben een duidelijk aspect waarin gezamenlijk de bijbel wordt bestudeerd met de focus om eraan te gehoorzamen. Omdat de bijbel wordt bestudeerd, hoeft er geen geleerde persoon aanwezig te zijn om alles uit te leggen. De nadruk ligt op het zelf ontdekken van de bijbel. In de huidige praktijk van de Connectgroepen werd zichtbaar dat leiders worstelen met bepaalde onderdelen, zoals het zoeken van een invulling voor een praatje of het uitdragen van het geloof e.d. Leiders lijken wat rond te spartelen. Ze hebben die coachende en overziende rol wel, maar ze kunnen moeilijk geloofsgroei bieden aan de groep, omdat ze zichzelf nog niet heel bekwaam voelen om God te verkondigen. Dit probleem bestaat in de DMM niet omdat de focus ligt op de Bijbel. Het zou een goede pilot zijn om alle praatjes uit de Connectgroepen te verwijderen en te vervangen voor intensieve Bijbelstudie naar het model van de ontdekkers Bijbelstudie, zoals die in DMM voorkomt. Er zijn echter twee problemen die hierbij komen kijken. Gehoorzaamheid is een belangrijk aspect om een Bijbelstudie succesvol te laten zijn en een Bijbelstudie veronderstelt altijd *lezen*. Zoals eerder beschreven zijn *gehoorzaamheid* en *lezen* twee aspecten die niet passen bij de huidige generatie jongeren. De uitdaging ligt om hier iets op te vinden. Hier zal in de aanbevelingen op worden ingegaan.

Op het gebied van discipelschap gaat het in de DMM om een radicale gehoorzaamheid aan de woorden van Jezus en het navolgen van hem. Het aspect van doorgeven en het geloof uitdragen is ondergeschikt daaraan. Veel gelovigen in de Connectgroepen hebben het idee dat het bij discipelschap slechts om geloof uitdragen en vermenigvuldiging gaat. Daarmee lopen ze voorbij aan het gegeven dat het in de DMM bij discipelschap vooral om gehoorzaamheid aan de bijbel gaat. Discipelschap krijgt wel in een bepaalde mate vorm in de Connectgroepen. Zo wordt er wel naar elkaars relatie met God gevraagd – niet in elke Connectgroep even sterk – en zo wordt er ook samen naar God gezocht in spreken en gebed. Alleen de principe van: *Jezus zegt dit, wat betekent het voor mijn leven en wat moet ik nu doen?*, komt weinig terug in de Connectgroepen.

Wat leiderschap betreft houden leiders van de Connectgroepen veel praktische zaken bij zichzelf. Praatjes doen ze zelf, de voorbereidingen treffen ze zelf. Deelnemers worden hier niet in meegetrokken. Het principe van DMM is *believe-serve-mature*. Geestelijke groei komt in DMM-groepen als de deelnemers actief ingezet worden in dienstbare activiteiten. Dienstbaarheid staat in DMM gelijk aan leiderschap.

Wat de visie betreft, is het delen van de visie op regelmatige basis een belangrijk aspect binnen de DMM. Bij de Connectgroepen kwamen dit vrijwel niet terug. Een visie die door alle leden gedeeld wordt helpt om de focus te houden.

Wat geloof uitdragen betreft, focussen de groepen te veel op één aspect hiervan, namelijk evangelisatie. In de DMM kom je meer tegen dan alleen evangelisatie. Geloof uitdragen gaat vaak op een natuurlijke manier, gedreven door passie en in samenwerking met God.

Wat samenwerking met God betreft, de Connectgroepen verlangen wel naar meer van de Heilige Geest. Het bewustzijn echter dat de Heilige Geest de DMM moet leiden, zoals de literatuur laat zien, is er niet. Er is te veel aandacht voor: *we moeten het zelf doen*. Hier komt bij sommige groepen ook de irritatie uit voort dat er te veel nadruk op menselijke vaardigheid en capaciteit komt te liggen. In de DMM-verhalen lees je dat iedereen door God gebruikt kan worden, ongeacht de competentie van de betreffende persoon.

Hoofdvraag & Aanbevelingen

In dit gedeelte zal met alle voorgaande informatie een antwoord worden gegeven op de hoofdvraag: *Wat kan Jeugd met een Opdracht Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een Disciple Making Movement te maken?* Op basis hiervan worden aanbevelingen gegeven. Op sommige gebieden sluiten de Connectgroepen erg aan bij de DMM en op andere gebieden laten ze dingen liggen. Er volgt nu een lijst met aandachtspunten en aanbevelingen om de Connectgroepen meer een DMM te maken.

Heidebeek kan, als starter van de Connectgroepen, makkelijk de rol van manager aannemen voor de Connectgroepen. Wat hiermee wordt bedoeld is dat Heidebeek het overzicht houdt over de Connectgroepen en makkelijk sturing kan geven aan alle Connectgroepen. Heidebeek kan nieuwe inzichten makkelijk doorgeven via leiders- en themavonden. De aanbevelingen die worden gegeven zullen daarom uitgaan van deze rol van Heidebeek.

Discipelschap

De Connectgroepen zijn gebaseerd op de DMM en daarmee ook op discipelschap. Vanuit het beleid en vanuit de huidige invulling van de Connectgroepen wordt nog niet precies duidelijk wat discipelschap écht inhoudt en hoe dat eruit moet zien. De eerste aanbeveling is dat discipelschap beter gedefinieerd moet worden. Op dit moment is er in de Connectgroepen weinig beeld bij het begrip discipelschap. Men denkt vooral aan evangelisatie en vermenigvuldiging. Hoewel dit twee principes van discipelschap zijn volgens de DMM, zijn er nog meer principes die discipelschap vormgeven. Daarnaast roept discipelschap bij sommige mensen een negatief beeld op omdat ze de term overal horen en iedereen er iets anders mee bedoelt.

Er zijn meerdere vragen die helpen bij het definiëren van de term discipelschap. Hieronder zal een opzet gegeven worden om verder na te denken over discipelschap. Daarna zullen de vragen als voorbeeld vanuit de DMM ingevuld worden. De aanbeveling is om deze ingevulde definitie te hanteren voor de Connectgroepen, maar de vragen kunnen ook zelf beantwoord worden om tot een eigen definitie te komen.

Dit zijn de vragen:

- ✓ Wat is een discipel?
- ✓ Wat is discipelschap?
- ✓ Waarom discipelschap?
- ✓ Wat is 'iemand discipelen'?

- ✓ Wat is er nodig om discipelschap vorm te geven?
- ✓ Hoe krijgt discipelschap concreet vorm in de Connectgroepen?

Een discipel is vanuit de DMM iemand die Jezus navolgt. Dat betekent dat de discipel de geboden van Jezus in zijn leven uitwerkt. Daarnaast is de discipel ook iemand die anderen betreft in zijn/haar geloof. Discipelschap is dan het proces van dit navolgen van Jezus en het betrekken van anderen in dit proces. Dit betrekken van anderen gebeurt bewust, maar wordt tegelijkertijd actief door de Heilige Geest geleid. Soms zijn er zichtbare interventies van God om anderen in het geloof te betrekken. Een discipel is iemand die hiervoor openstaat en met God samenwerkt.

Discipelschap is volgens de DMM het model dat in de Bijbel zichtbaar wordt. Jezus had twaalf discipelen en Hij investeerde intensief in hen. Na Jezus' hemelvaart investeerde deze twaalf discipelen in honderden andere mensen en zo groeide de kerk. Discipelschap is dus cruciaal voor de groei van de kerk. Dit investeren in anderen heet ook wel discipelen.

Een discipel kan een ander persoon discipelen door alles wat de discipel over het geloof weet te delen en over te dragen aan de andere persoon. Dit overdragen gebeurt vooral praktisch door het geloof voor te doen en voor te leven. Iemand discipelen is meer dan onderwijzen; het is ook het delen van het hele eigen leven met de ander; samen optrekken. De discipel die de ander discipelt is hierin een soort coach. Het leer en groeiproces van de gediscipelde persoon wordt inzichtelijk gehouden door regelmatig als coach en gediscipelde persoon samen te komen. De gediscipelde persoon kan dan terugkoppelen wat hij/zij heeft gedaan met datgene wat hij/zij heeft geleerd.

Om discipelschap vorm te geven heb je iemand nodig die Jezus navolgt en Zijn geboden in acht neemt. Het in acht nemen van deze geboden gebeurt door de Bijbel te lezen en datgene wat gelezen wordt te integreren in het persoonlijk leven, door gehoorzaam te zijn aan de woorden van de Bijbel. Naast deze persoon die Jezus navolgt, is er iemand nodig die ook Jezus navolgt, maar iets minder ver in z'n geloof is of iemand die Jezus niet navolgt. Dit zijn twee categorieën mensen die nodig zijn om het proces van discipelschap vorm te geven. Elke discipel die een ander discipelt kan ook weer iemand boven zich hebben die hem discipelt. Het proces van discipelen hoeft zich niet te beperken tot een relatie tussen twee personen. Eén discipel kan ook vijf anderen tegelijk discipelen. Deze vijf anderen kunnen ook weer vijf anderen tegelijk discipelen. Hier treedt het principe van vermenigvuldiging op wat relevant is voor de DMM.

Omdat de coach niet altijd zelf even ver in het geloof is, speelt de bijbel een immens grote rol in het hele proces. Vaak krijgt discipelschap in de DMM vorm door gezamenlijk de Bijbel grondig te bestuderen. De coach en gediscipelde persoon vormen dan eigenlijk samen discipelen van de Bijbel en indirect van Jezus zelf. Discipelschap in de DMM is dus meer dan een coach-leerling relatie. Vaak is het een Bijbel/Jezus-leerling relatie. Sommige leerlingen nemen alleen de rol van coach op zich om het proces van de Jezus-leerling relatie te begeleiden. Vaak is terug te zien dat er discipelen actief gezamenlijk de bijbel bestuderen en dat er een coach is die van buitenaf dit proces in de gaten houdt en richting geeft.

Verder spelen gebed, aanbidding en de Heilige Geest een grote rol in het proces van discipelschap; hierin wordt de samenwerking met God zichtbaar.

Om discipelschap vorm te geven in de Connectgroepen is het belangrijk dat het bovengenoemde proces terug te zien is in de Connectgroepen. Hiervoor geldt:

- ✓ Er moeten gelovigen/discipelen aanwezig zijn op de Connectgroep-avonden (check)

- ✓ Er moet een coach zijn, die verder is in het geloof dan de rest van de groep en die goed zicht heeft op het proces van discipelschap. Deze coach kan de groep van buitenaf coachen of van binnenuit. In dit laatste geval is de coach onderdeel van de groep.
 - Het belangrijke voor de coach is dat die dingen delegeert aan de andere discipelen. Laat discipelen Bijbelgedeelten voorbereiden; laat discipelen meedenken en meehelpen in het organiseren van de avonden, laat discipelen de gebeds- of aanbiddingstijd leiden. Doe als coach alles voor en delegeer het daarna.
- ✓ De bestudering van de bijbel & het coachen/bevragen van elkaar vormt het centrale onderdeel van de samenkomst. Om dit een succes te laten zijn is bereidheid tot gehoorzaamheid aan de bijbel (niet aan de coach!) een vereiste.
 - (hier gaat de volgende aanbeveling over)
- ✓ Dit proces van bestudering en coaching moet altijd gebeuren met het oog op Christus' liefde en Hem meer lief te hebben.
 - Benoem dit altijd en leef dit uit.
- ✓ Deelnemers moeten gestimuleerd en bewust gemaakt worden om anderen te betrekken in het geloof, op welke mogelijk manier dan ook; niet alleen via geplande evangelisatie.
 - Dit betekent dat elk contact wat de discipelen hebben een potentiële nieuwe gelovige is. Evangelisatie krijgt niet alleen vorm in geplande activiteiten, maar in de gesprekken en ontmoetingen van alle dag. Er kunnen maanden en jaren van contact met één persoon voorbijgaan voordat deze persoon de stap zet mee te gaan naar een Connectgroep, als die deze stap al wil zetten.

Sommige van de bovengenoemde voorwaarden komen in bepaalde mate terug in de Connectgroepen, anderen komen niet terug. Voor de Connectgroepen is het belangrijk de bovenstaande voorwaarden te integreren. Alle andere dingen die de Connectgroepen ondernemen, kunnen hieromheen gedaan worden, maar niet in plaats van.

Tot zover de aanbeveling over discipelschap. Al het bovengenoemde is een richting om over discipelschap na te denken. Alles kan door Heidebeek worden overgenomen en geïntegreerd, of Heidebeek kan met dit in gedachten zelf het proces van discipelschap nader definiëren.

Omdat Bijbel & Gehoorzaamheid twee aspecten zijn die weinig tot niet terugkwamen in de Connectgroepen, zal daar de volgende aanbeveling over gaan.

Bijbel & Gehoorzaamheid

De tweede grote aanbeveling is dat het ontdekkend Bijbel lezen meer geïntegreerd moet worden in de Connectgroepen, in combinatie met het principe van gehoorzaamheid. Alle huidige elementen van de Connectgroepen kunnen natuurlijk blijven bestaan, want die spreken aan, maar de bijbel in combinatie met gehoorzaamheid moeten in de samenkomsten worden opgenomen.

De Bijbel

Bijbelse principes worden wel gehanteerd tijdens de Connectgroep avonden, maar het gezamenlijk ontdekkend de bijbel lezen is iets wat niet gebeurt. Kortom, de bijbel wordt in de praktijk weinig gelezen en mensen vinden het saai en moeilijk. Terwijl het ontdekkend lezen van de bijbel één van de kernpunten is van de DMM.

Er zijn verschillende dingen die gedaan kunnen worden om het praktisch bijbel lezen meer onder de aandacht te brengen en eventueel te integreren.

Cityteam biedt zelf een aantal handige tools aan om de bijbel gezamenlijk te lezen. Het boek *Contagious Disciple Making* (Watson & Watson, 2014) geeft in de appendix (p.235) een overzicht van Bijbelteksten en de bijbehorende verhalen die gelezen kunnen worden in een bepaalde volgorde om een breed beeld te krijgen van de Bijbelse boodschap. Dit overzicht ziet er als volgt uit en is goed te gebruiken in de Connectgroepen. Hoewel het overzicht gericht is op verhalen om niet-christenen met het geloof bekend te maken, zal het zeker goed zijn voor de doelgroep van de Connectgroepen. Veel jongeren weten wel veel over God, maar ze zijn niet op de hoogte wat de Bijbel er precies over zegt.

Deze teksten zijn, zeker ook bij het beginnen van een nieuwe Connectgroep, een goede basis om samen het geloof te (her)ontdekken. *Werkt dit ook met mensen die al sterk geloven?* Deze Bijbelverhalen en de ontdekkende manier van Bijbelstudie zal ook voor zulke mensen waarde hebben en leerzaam zijn. Zij kunnen hun volwassenheid in het geloof inzetten om inzichten te bieden die andere Connectgroep-leden niet hebben. Maar ook zullen ze zelf nieuwe dingen ontdekken door zelf écht de bijbel te lezen.

Bijbelgedeelte	Verhaal
Genesis 1:1-25	Het scheppingsverhaal: God maakte de wereld
Genesis 2: 4-24	Het scheppingsverhaal: De schepping van de mens
Genesis 3:1-13	De val: de eerste zonde en het oordeel
Genesis 3:14-24	De val: Het oordeel over een zondige wereld
Genesis 6:1-9:17	De val: De vloed
Genesis 12:1-8; 15:1-6	Herstel: Gods belofte aan Abraham
Genesis 22:1-19	Herstel: Abraham offert Isaak als slachtoffer
Exodus 12:1-28	Herstel: de belofte van Pasen
Exodus 20:1-21	Herstel: De 10 geboden
Leviticus 4:1-35	Herstel: Het offer systeem
Jesaja 53	Herstel: Een kijkje in de komende belofte
Lukas 1:26-38; 2:1-20	Herstel: De geboorte van Jezus
Mattheus 3; Johannes 1:29-34	Herstel: De doop van Jezus
Mattheus 4:1-11	Herstel: Jezus wordt verleid
Johannes 3:1-21	Herstel: Jezus en Nicodemus
Johannes 4:1-26, 39-42	Herstel: Jezus en de vrouw bij de put
Lukas 5:17-26	Herstel: Jezus vergeeft en geneest
Markus 4:35-41	Herstel: Jezus kalmeert de storm
Johannes 11:1-44	Herstel: Jezus wekt Lazarus op uit de dood
Mattheus 26:26-30	Herstel: Het avondmaal
Johannes 18:1-19:16	Herstel: Jezus wordt verraden en veroordeeld
Lukas 23:32-53	Herstel: Jezus wordt gekruisigd
Lukas 24:36-53	Herstel: Jezus' verschijning en hemelvaart
Johannes 3:1-21	Herstel: Wij hebben een keus.

Deze bovenstaande lijst is sterk op niet-gelovigen of nieuw-gelovigen gericht, maar nogmaals zeker ook nuttig voor gelovigen die al verder zijn. Er wordt nu nog een lijst gegeven die sterk op gelovigen is gericht die dieper op het geloof willen ingaan. Dit zijn de gelovigen die de vorige lijst al kennen.

Bijbelgedeelte	Onderwerp
Mattheus 4:1-11	Verleiding weerstaan

Lukas 5:1-11; Mattheus 4:18-22; Markus 1:16-2	Directe gehoorzaamheid
Johannes 1:35-51	Gehoorzaamheid intro
Mattheus 10:16-23	Hoe je met ongelovigen omgaat
Johannes 15:18-25	Vervolging is normaal
Mattheus 10:23-31; Markus 13:9-13	Wees niet bang voor vervolging
Mattheus 10:18-22; Markus 13:11-13	Gods voorziening tijdens vervolging
Mattheus 5:10-12	Blij zijn in vervolging
Mattheus 5:13-16	Het leven dat een verandering maakt
Mattheus 5:17-23	Verzoenende relatie
Mattheus 7:17-23	De natuur van de zonde
Mattheus 19:1-6	Het huwelijk voor het leven
Mattheus 5:33-37	Je houden aan je woord
Mattheus 5:38-42	Wraak
Mattheus 5:43-48; Lukas 6:27-36	Het houden van onze vijanden
Mattheus 7:12	Hoe je met anderen omgaat
Lukas 6:27 & 38, Mattheus 5:38-42	Geven aan anderen
Mattheus 6:1-4; Lukas 12:33-34	Het goede doen om God welgevallig te zijn
Mattheus 6:5-8	Bidden met oprechtheid
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	God als Vader
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	God aanbidden in Gebed
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	Overgeven
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	God is mijn voorziener
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	Overgeven
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	Vergeving
Mattheus 6:5-13; Lukas 11:1-4	God is onze beschermer
Mattheus 18:21-22	Altijd vergeven

De reden dat deze twee lijsten worden gegeven is omdat ze het meest relevant zijn voor de Connectgroepen. Er zijn ook nog andere lijsten met Bijbelgedeelten speciaal gericht op bijvoorbeeld beginnende leiders⁹. Al deze hulpmiddelen zijn in het Engels geschreven en een aanbeveling is om tijd te nemen sommige van deze te vertalen en aan elke Connectgroep(leider) meet te geven.

Methode

Alle ontdekkende Bijbelstudies gaan in principe uit van een bepaalde methode. Deze methode is goed te gebruiken in de Connectgroepen. In het geval van de ontdekkende Bijbelstudie is de methode als volgt (voor groepsverbanden):

1. Deel één ding waar je dankbaar voor bent en één ding waar je je zorgen om maakt. Bid hiervoor met elkaar.
2. Vraag de groep om te delen wat God hen heeft verteld via de Bijbel sinds de laatste samenkomen. Vraag ze hoe ze gehoorzaam zijn geweest aan de Bijbeltekst(en) van de vorige keer.
3. Lees de huidige Bijbeltekst luid voor terwijl mensen meelesen in hun Bijbel.
4. Laat een ander dezelfde Bijbeltekst luid voor lezen terwijl de groep actief luister, zonder mee te lezen.

⁹ Alle hulpmiddelen zijn gratis te downloaden op de website van Cityteam via <https://www.cityteam.org/idisciple/resources/>

5. Laat iemand de groep de Bijbeltekst opnieuw vertellen in eigen woorden. Sta de groep toe om deze persoon bij te vallen als dat nodig is.
6. Gebruikt 'ontdekkende' vragen aan de groep om de diepte van de tekst in te duiken
7. Daag de groep uit om de Bijbel te gehoorzamen. Laat iedereen in de groep delen wat hij/zij gaat doen om de passage te gehoorzamen de komende week.
8. Laat de groep mensen verzinnen met wie ze de passage eventueel die week kunnen delen
9. Laat de groep nadenken over mensen die een bepaalde nood hebben en hoe ze in die nood kunnen helpen
10. Sluit af met gebed.

Dit is een algemeen overzicht van hoe een Bijbelstudie eruit kan zien. Er kan ook per persoon gewerkt worden met een papier met drie kolommen (zie bijlage 3). In deze kolommen kan ieder voor zich opschrijven: Wat zegt de Bijbeltekst? (schrijf de tekst uit); wat bedoelt de Bijbeltekst? (schrijf het op in je eigen woorden); en: wat moet ik doen om te gehoorzamen? (Maak *ik zal* statements. Dus: ik zal..., ik zal..., ik zal....)

In groepsverband kunnen de groepsleden elkaar helpen de Bijbelteksten te begrijpen en te integreren, door vragen te stellen en er een volgende keer op terug te komen. In bijlage 2 (Cityteam, 2016) staat meer informatie over hoe de Bijbelstudies uitgevoerd kan worden. In bijlage 4 & 5 zijn er andere lijsten met Bijbelteksten voor gevorderde gelovigen, leiders en 'kerk-planter's'.

Praktijk & Gehoorzaamheid

Een andere aanbeveling is dat er wordt gehoorzaamd aan de gelezen Bijbelgedeelten (niet aan de leiders!). Het woord *gehoorzaamheid* roept alleen bij jongeren al vaak iets negatiefs op. De huidige generatie houdt niet van gehoorzaamheid, daarnaast houden ze weinig van lezen. Hoewel de aanbeveling is dat de Bijbel meer moet worden gelezen op een ontdekkende manier, is de grote vraag hoe dat praktisch in z'n werk gaat. Motivatie speelt een grote rol bij jongeren en zal ook meespelen bij het lezen van de Bijbel. Uit de interviews werd duidelijk dat de jongeren Bijbel lezen al gauw saai en moeilijk vinden. Daarnaast laat de literatuur zien dat jongeren niet zo van lezen houden.

Wat kan gedaan worden om de Bijbel minder saai en moeilijk te maken? En hoe worden jongeren gemotiveerd om te lezen; en moet er per se gelezen worden?

Er zijn verschillende dingen die gedaan kunnen worden om de Bijbel minder moeilijk te maken.

- ✓ Werk met simpele bijbels zoals de NBV, de Bijbel in Gewone Taal, het Boek of de Basisbijbel.
- ✓ Oefen met jongeren hoe je de Bijbel aandachtig leest en hoe je eruit haalt wat erin zit. Als er geen mensen aanwezig zijn die dit goed kunnen overdragen is het aan te bevelen iemand van buitenaf te laten komen en dit praktisch uit te laten leggen. De thema-avonden zijn goede momenten om te oefenen, maar de Connectgroep-avonden zelf voldoen ook. Op de leidersavonden kunnen de leiders getraind worden in het ontdekkend bestuderen van de Bijbel en het leiden van een dergelijke Bijbelstudie.
- ✓ Experimenteer met luisterbijbels of het voorlezen van de Bijbel.

Om de Bijbel minder saai te maken is het voor jongeren vooral belangrijk dat ze weten wat ze aan Bijbel lezen hebben. Als ze er niks aan denken te hebben (of niks mee denken te kunnen) dan zullen ze niet gemotiveerd zijn om tijd en aandacht aan de Bijbel te geven. Het doel is jongeren op de juiste manier te motiveren om de Bijbel te lezen.

- ✓ Jongeren willen de focus op wat goed gaat en daarin gestimuleerd worden: moedig jongeren aan de Bijbel te lezen en waardeer alles wat ze eruit halen.
- ✓ Benadruk het hogere doel van Bijbel lezen. Benoem hoe Bijbel lezen hen zal helpen groeien in geloof en een positief effect zal hebben op hun leven, maar ook op de relaties om hen heen.
- ✓ Benadruk simpelweg dat de Bijbel niet per se moeilijk is, maar vooral moeilijk lijkt. Help ze de juiste manier te ontwikkelen om de Bijbel te begrijpen. Als ze merken dat ze zelf bekwaam zijn de Bijbel te lezen en te begrijpen (waar de Heilige Geest trouwen enorm meehelpt) zullen ze gemotiveerder zijn de Bijbel ook echt te gaan lezen.
- ✓ Coach jongeren in hun Bijbel lees proces. Ze hebben iemand nodig die hun leerproces inzichtelijk maakt.
- ✓ Laat zien dat de Bijbel echt is. Jongeren zijn gevoelig voor dingen die 'echt' zijn. Vertel hedendaagse verhalen over Bijbelse aspecten. Benoem het bovennatuurlijke werk van de Geest en breng dat in de praktijk of vertel over dergelijke verhalen.

Voor gehoorzaamheid gelden enkele dezelfde punten als hierboven. Maak voor jongeren inzichtelijk hoe gehoorzaamheid eruit ziet en wat het teweegbrengt. Een hoger doel zal jongeren motiveren. Als ze er wat aan hebben zullen ze ook gemotiveerd worden. Gehoorzaamheid is echter niet alleen bij jongeren een aandachtspunt, maar ook bij volwassenen. Kijk als leiders en als Heidebeek ook naar de eigen integratie van het gehoorzaamheidsprincipe in je leven. Het is helemaal in lijn van discipelschap om gehoorzaamheid vanuit je eigen leven over te dragen.

Gerichte investering

Niet iedereen in de Connectgroepen is even gemotiveerd om te groeien en het proces van discipelschap te omarmen. Een derde aanbeveling is om meer te investeren in de mensen die wel bereid en gemotiveerd zijn. Het idee is dat gemotiveerde mensen uiteindelijk meer vrucht dragen dan mensen die er weinig mee willen doen. De kans bestaat op den duur dat de niet-gemotiveerde mensen geïnspireerd worden door hun gemotiveerde groeps- en leeftijdsgenoten.

Samenwerken met God

Het grootste kenmerk van de DMM is dat het zichtbaar wordt geleid door God. Denk aan: wonderen & tekenen, specifieke bijzondere ontmoetingen, roepingen, dromen & visioenen, personen van vrede e.d. Er moet ruimte worden gecreëerd om open te zijn voor deze bovennatuurlijke aspecten. Een vierde aanbeveling is om gericht onderwijs over het bovennatuurlijke te geven en een bewustzijn te creëren dat God op deze manier wil werken om de kerk uit te breiden. Ook kunnen er verhalen vanuit de DMM-literatuur gedeeld worden, als voorbeelden.

Kleine aanbevelingen:

Om af te sluiten zijn hier enkele kleine aanbevelingen op basis van de literatuur en het onderzoek.

- ✓ Herhaal op elke leiders- en thema-avond de visie van de Connectgroepen. Maak iedereen deelgenoot van de visie
- ✓ Wees niet bang dat het niet snel genoeg groeit. De kracht ligt in vermenigvuldiging. Het kan jaren duren voordat het effect van vermenigvuldiging zichtbaar wordt.
- ✓ Zet het Connectgroep-beleid op papier.
- ✓ Gebruik thema-avonden om meer bekendheid te geven aan de DMM. Vertel bijvoorbeeld verhalen over de DMM.
- ✓ Stop niet met thema- of leidersavonden. De huidige invulling wordt over het algemeen gewaardeerd. Houdt altijd het aspect van gezamenlijke, grote muzikale aanbidding erin.

Tot zover dit hoofdstuk. Wat kan Jeugd met een Opdracht Heidebeek doen om de Connectgroepen meer een DMM te maken? Die vraag is beantwoord. Met als hoofdaanbevelingen te investeren in het nog praktischer vormgeven van discipelschap en het integreren van ontdekkende Bijbelstudies in combinatie met gehoorzaamheid.

Discussie

In deze paragraaf is ruimte om persoonlijk als professional enkele dingen te zeggen over het onderzoek vanuit theologisch en sociaalwetenschappelijk oogpunt.

Dit onderzoek geeft een duidelijk overzicht van principes die in de DMM belangrijk zijn en hoe die in de praktijk gebracht kunnen worden in de context van westerse jongeren. Alle DMM-principes zijn gebaseerd op ervaringen van mensen die de praktijk van de DMM meemaken. De meeste van deze mensen zijn echter afkomstig uit één bepaalde organisatie en de DMM. Dit maakt hun beeld en visie gekleurd en eenzijdig. Voor dit onderzoek maakt dat echter minder uit, omdat de onderzoeksvraag vooral was hoe de Connectgroepen meer een DMM kunnen worden. Voor het beantwoorden van die vraag was het dus wel nodig om specifiek naar de DMM te kijken. Wel zijn er enkele kanttekeningen te plaatsen die hieronder worden beschreven. Deze kanttekeningen bevatten onder andere vragen om dieper na te denken over het concept van de DMM.

Wat de Disciple Making Movement betreft is het belangrijk te beseffen dat deze beweging vooral vorm krijgt in noord & midden Afrika. De schrijvers beweren wel steeds actiever te zijn in het westen. De vraag waarom de DMM zo weinig zichtbaar is in westerse landen wordt vaak door de betrokkenen beantwoord met: bijbel & gehoorzaamheid (zoals de aanbevelingen van dit onderzoek). Het gehoorzamen aan de Bijbel lijkt te missen in westerse landen. De manier zoals de Bijbel wordt gehoorzaamd in combinatie met discipelschap zoals beschreven in de DMM is iets wat je inderdaad weinig ziet in westerse landen. Hier ligt dan ook het knelpunt. Er is echter van alles over te zeggen waar dat aan zou liggen. De cultuur zal er ongetwijfeld veel mee te maken hebben. In een Arabische cultuur is er al sneller een neiging tot gehoorzamen aan heilige boeken; omdat vaak de Islam dominant is in deze cultuur. Bij hen ligt de grote nadruk op het gehoorzamen van de koran. Moslims die zich tot het christendom bekeren nemen dit principe over met de Bijbel. Een dergelijke situatie heb je niet in Nederland. Gehoorzaamheid is sowieso een woord wat steeds meer verdwijnt in de westerse cultuur. Hetzelfde geldt voor het lezen van boeken, vanwege de het vele beeld en audiomateriaal dat beschikbaar is.

Wat ook verschillend is, is de kans op vervolging voor christenen in noord en midden Afrikaanse landen. De serieusheid van het geloof ligt dus natuurlijkerwijs een lat hoger dan in westerse landen. Dit zouden mogelijke verklaringen kunnen zijn waarom de DMM daar zo natuurlijk en snel lijkt te groeien. Het is daarom een goede pilot om het principe van Bijbelstudie en gehoorzaamheid toe te passen in de plaatselijke westerse context.

Het is ook nog belangrijk om uit te zoeken wat je precies uit de bijbel moet gehoorzamen. Gehoorzaamheid is belangrijk, maar hoe voorkom je dat discipelen gehoorzaamheid aan de bijbel inwisselen voor gehoorzaamheid aan de leider? En hoe voorkom je dat leiders geen misbruik maken van het principe van gehoorzaamheid? En welke Bijbelgedeeltes dienen gehoorzaamd te worden? Alleen de woorden van Jezus? De hele bijbel, inclusief de wet? Wie maakt het onderscheid tussen wat wel en wat niet gehoorzaamd hoeft te worden?

Het discipelschapsproces met jongeren uitvoeren is ook iets waar zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Jongeren, met name tijdens de tiener tijd, zijn erg beïnvloedbaar. Als ze onder invloed van verkeerde ideeën of leringen komen te staan die onderwezen worden vanuit het principe van

gehoorzaamheid, dan kan dat veel schade teweegbrengen bij jongeren. Daarnaast zitten er aan het andere uiterste van het spectrum ook veel consequenties voor de levens van jongeren. Als jongeren de Bijbel nauwgezet gaan navolgen kan dat stof doen opwaaien bij hun ongelovige collega's, vrienden of familie. Een goede vraag hierbij is hoe ze hier op zijn voorbereid. Hebben ze zelf het besef wat het kan betekenen voor hun leven?

Wat discipelschap betreft kan men afvragen of elke discipel andere discipelschapsgroepen moet starten of bekwaam moet zijn in het coachen van anderen. De Bijbel spreekt ook over mensen met bepaalde gaven en talenten. Sociaalwetenschappelijk en Bijbels gezien kan men zich afvragen of elke discipel als coach kan fungeren. Een aanbeveling is om talenten in kaart te brengen en om te kijken wie bereid is om de rol als coach op zich te nemen en wie dat niet wil. Degene die dat niet willen moeten geen druk voelen om het toch te doen, alsof het van ze verwacht zou worden vanuit de Bijbel. Dit laatste is namelijk nog maar de vraag, aangezien de Bijbel spreekt over meerdere bijzondere bedieningen. God gaat met ieder persoon een eigen weg en de vraag is hoe daar ruimte voor gecreëerd wordt in discipelschapsgroepen.

De bovenstaande punten zijn interessant om aandacht aan te geven in een vervolgonderzoek. Twee anderen punten die wellicht nog relevanter zijn voor een vervolgonderzoek zijn hoe de Connectgroepen/DMM een plek krijgen binnen de huidige westerse kerk en hoe de westerse cultuur een rol speelt in de uitwerking/uitvoering van de DMM.

Beperkingen

Er zijn enkele kanttekeningen te plaatsen bij het onderzoek die van kleine invloed zijn geweest op het al gehele onderzoeksproces.

Planning: terugkijkend ben ik te laat begonnen met het plannen van groepsinterviews. Uiteindelijk zijn er vier interviews afgenomen, maar het doel was een breder beeld te krijgen door meerdere interviews af te nemen. Ook was het lastig om met de Connectgroepen af te spreken. Vaak hadden ze een bepaalde avond al iets gepland, waardoor het niet handig was dat ik langs kwam. Bij sommige Connectgroepen speelde problemen, waardoor ik niet langs kon komen. Uiteindelijk ben ik zo op vier Connectgroepen beland. Als ik ruimer van tevoren de tijd had genomen om ontmoetingen te plannen, dan verwacht ik meer Connectgroepen te hebben kunnen interviewen. Hoe dan ook, ik kwam pas laat tot de conclusie om groepsinterviews te houden.

Toch denk ik dat de gehouden groepsinterviews voldoende waren om als steekproef te functioneren om een beeld te schetsen van de praktijk van alle Connectgroepen. De opzet en inhoud van alle Connectgroepen kwam dermate met elkaar overeen dat dit kenmerkend leek voor alle Connectgroepen.

Met dit gedeelte eindigt het onderzoeksverslag. Bedankt voor het lezen.

Bijlage

Alle bijlagen (5) zijn als losse documenten beschikbaar om de omvang van dit onderzoeksrapport te verkleinen. Het betreft de volgende bijlagen:

Bijlage 1: Interviews & Vragenlijsten

Bijlage 2: Free DMM materials – Discovery Biblestudy Guide

Bijlage 3: Free DMM materials – Worksheet

Bijlage 4: Free DMM materials – Emerging Leaders

Bijlage 5: Free DMM materials – Guide for Church Planters

Bibliografie

Bontekoning, A., & Grondstra, M. (2014). *Ygenwijs*. Amsterdam: Business Contact.

Cityteam. (2013). *The Father Glorified*. Nashville: Thomas Nelson.

Cityteam. (2016, april 8). *About Cityteam*. Opgehaald van www.Cityteam.org:
<https://www.cityteam.org/about/>

Cityteam. (2016, april 8). *About Disciple Making Movements*. Opgehaald van www.cityteam.org:
<https://www.cityteam.org/idisciple/about/dmm.php>

Cityteam. (2016, 23 5). *Discovering God 2.0*. Opgehaald van Resources:
<https://www.cityteam.org/idisciple/resources/>

Cityteam. (2016, april 8). *Same Mission; bigger neighbourhood*. Opgehaald van www.cityteam.org:
<https://www.cityteam.org/about/new-look/docs/History.pdf>

Heijden, S. v. (2012). *kerk voor een nieuwe generatie*. Heerenveen: Medema.

Hoeven, S. v. (2016). *Bijlage 1 - Interviews en Vragenlijsten*.

McClung, F. (2008). *Ik zie een leger*. Harderwijk: Highway Media.

Nelis, H., & van Sark, Y. (2014). *Motivatatie binnenstebuiten*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.

Smith, S. (2011). *T4T: A Discipleship Re-Revolution*. Bangalore: Brilliant Printers.

Watson, D. L., & Watson, P. D. (2014). *Contagious Disciplemaking*. Nashville: Thomas Nelson.